

Θ. ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΛΙΝΤΣΑΣ καταγόμαι
από τη Σπόρτη και γεννήθηκα στην Αθή-
να. Έχεις και άλλους αδελφούς. Ηολ-
δά γρόνια έξοις στην Αγγλία. Σπούδασε
στα Γενεπεισμία Αθηνών, Καθημερινή
και Λονδίνου. Ως δικηγόρος και οικονομολόγος
ασχολήθηκε κυρίως με την αμε-
ρική. ως επενδύσεις και την οικονομική
ανάπτυξη. Επί του δικού του διατέλεσε
υποδιοκότης της Ε.Ε.Β.Α., διοκότης της
Κρητικής Τράπεζας, πρόεδρος της
Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς, πρόεδρος
της Επιτροπής για την ανάπτυξη Ευρωπαι-
κήν αμερική, Θεσσαλονίκη, αναπρόεδρος της
Αμερικής Επιχειρηματικής Έταιρείας. Ετε-
λερπούσε στο Αθηνικό μετοποιας ανάπτυ-
λογαγός πυροβολικοί και με την έν
Ορεινή Τάσσονα (Μίμνα) ως υπολο-
γαγός στην Ιαλία. Έχει γράψει αρκετά
βιβλία και μερικά βιβλία. Πιστεύει στον
συνδυασμό πράξης και θεωρίας. Δεν πι-
στεύει οτι ποτε γεννήθηκε οτιδήποτε το ένα με-
κοτε εθελωτας ή εθελωτες οδινει οτιδήποτε
Ενδιαφερεται για την ελληνική αρχαιότη-
τα, τη φιλοσοφία, την ιστορία και, όσο
πιθανόν, τα μαθηματικά. Οι ευχότητες να
επιτυχία να ευτυχέστερα συνδυασμο
των δυνάμεων θέλει και των δύσκολων μπορεί

ΛΕΩΝΙΔΗΣ ΚΑΙ ΑΡΧΟΝΤΕΣ

ΠΙΝΔΑΡΟΣ ΚΑΙ ΑΙΓΥΠΤΙΑ

ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ

Ο ΔΕΙΜΗΤΡΙΟΣ ΚΟΙΝΑΝΗΣΑΣ καταγεται
απο τη Σπάρτη και εγκαθιθιςε στην Αθη-
να. Εκαταλειψε ομως και την Αιγυπτο. Πλο-
δαχρονα εζησε στην Αγγλια. Σπουδασε
στα Γοναποουμα Αθηνων. Καθηγητης
και Λογιδου. Ος διαγορος και οικονο-
μολογος δοχολιθηκε κυριως με τις κατα-
μα, τις επενδύσεις και την οικονομική
ανάπτυξη. Επι αυτα διάστημα διετέλεσε
υποδιοκτις της ΕΠΒΑ, διοκτις της
Κρητικης Γραμματας, προεδρος της
Επιτροπης Κεφαλαιαγορας, προεδρος
της Επιτροπης για την ανάπτυξη Ευρωπαι-
μεγαση Θεσσαλονικη, αντιπροεδρος της
Αιτωλιας Επιχειρησε, Πρεφαιου. Πλο-
λεμπου στο Αλβανικό μεταπολεως ανθυπο-
λοχαγος πυροβολικού και με την εη
Θρησκεία Καταρχο (Κηνη) ως υπολο-
χαγος στην Ιταλια. Εκαταλειψε αρκετά
αρθρα και μερικά βιβλια. Πιστευε στον
παιδαγωγό γραμματικής και θεωρίας. Δεν πι-
στευε ποια ποιηταν αλλά κατα το οτι οι ανθρω-
δοξοφρανιστη δραιοις οδηγεί οτι ελλο.
Ενδιαφέρεται για την ελληνική αρχαιότη-
τα, τη φιλοσοφία, την ιστορία και όσο
μπιρεθ καταθηρητικά. Οτι ελχότανε να
εχε πετύχει να ευτυχέοτερο συνδυασμό
που δασον θελει και τον δσον μπορεί.

ΠΙΝΔΑΡΟΣ ΚΑΙ ΑΙΓΙΝΑ

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΠΑΝΙΤΣΑΣ

ΠΙΝΔΑΡΟΣ ΚΑΙ ΑΙΓΙΝΑ

Ἐπιλογή καὶ μετάφραση ἑξὶ αἰγινήτικων ᾠδῶν
τοῦ Πινδάρου

Ἐνας πινδαρικός θρῆνος. Λίνος, αἴλιος, Λειδινός

ΑΘΗΝΑΙ 2004

ΕΚΔΟΣΗ

Άστική μη κερδοσκοπική Έταιρεία *Η Αίγιναία*
Αθήναι, Μάιος 2004

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΕΚΔΟΣΕΩΣ

Άγιλλεύς Γ. Χαλδαιάκης

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΦΡΟΝΤΙΔΑ

Ξανθίππη Μίγα Μπανιά

ISBN 960-88197-0-9

© Άστική μη κερδοσκοπική Έταιρεία *Η Αίγιναία*
Ίωάννου Σακκιώτου 8, Κυψέλη Αιγίνης, 180 10 Αίγινα
και
Δημήτρης Κοπανίτσας, Σκουφά 38, 106 72 Αθήνα

Στή φευγαλέα μνήμη τοῦ
Παναγιώτη Κοπανίτζα

ἀπὸ τὸν Μυστρά, νεώτερου ἀδελφοῦ τοῦ προ-
πάππου μου, ποὺ γι' αὐτὸν γνωρίζουμε μόνον
ὅτι ὀρκίστηκε Φιλικὸς τὴν 5ῃ Ἰουλίου 1819,
«ἐτῶν εἴκοσι, ἐπαγγέλματος γραμματικός»,
«ἐνθερμος ὑποστηρικτὴς τῆς εὐδαιμονίας τῆς
πατρίδος» καὶ ὅτι, ἄγνωστο πότε, «ἀπέβίωσεν
εἰς Αἴγινα, ὑπηρετῶν τὴν πατρίδα».

ΠΡΩΤΕΣ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΕΙΣ

- «Πίνδαρος: Έξι αἰγινήτικες ᾠδές, ἐπιλεγμένες καὶ μεταφρασμένες ἀπὸ τὸν Δημήτρη Κοπανίτσα», *Ἡ Αἰγιναία. Περιοδική πολιτιστική ἔκδοσις*, τεύχος 5, Αἴγινα, Ἰανουάριος-Ἰούνιος 2002, σσ. 28-45.
- «Λειδινός. Λίνος. αἴλιος», *Ἡ Αἰγιναία. Περιοδική πολιτιστική ἔκδοσις*, τεύχος 6, Αἴγινα, Ἰούλιος-Δεκέμβριος 2002, σσ. 111-117.

Ἔλα τὰ πινδαρικά κείμενα λαμβάνονται ἀπὸ τὴν ἔκδοσις: The odes of Pindar, including the principal fragments with an introduction and an english translation by sir John Sandys, Harvard University Press, Cambridge, Massachusetts, London, England (1989).

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Ο μέγιστος τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων χορικῶν Πίνδαρος γεννήθηκε στὶς Κυνὸς Κεφαλές τῆς Βοιωτίας τὸ 518 π.Χ. καὶ πέθανε στὸ Ἄργος τὸ 438 π.Χ. Τὰ πρῶτα χρόνια του τὰ πέρασε στὴ Θήβα καὶ ἀργότερα ἐγκαταστάθηκε στὴν Ἀθήνα γιὰ νὰ συμπληρώσει τὴ μόρφωσή του. Ταξίδεψε πολὺ σ' ὅλα σχεδὸν τὰ μέρη τοῦ ἑλληνικοῦ κόσμου. Τὸ ποιητικό του στάδιο ἄρχισε τὸ 498 π.Χ. μὲ τὸν ὑμνητικό τῶν Ἀλευαδῶν πυθιονικό. Ἀπ' ὅλα τὰ μέρη δέθηκε περισσότερο μὲ τοὺς Δελφούς, τὴν Ἀθήνα καὶ τὴν Αἴγινα. Ὁ δεσμός του μὲ τὸ νησί τοῦ Αἰακοῦ φαίνεται καθαρὰ ἀπὸ τὸ λυρικό του ἔργο, μέσα στὸ ὁποῖο οἱ ὕμνοι Αἰγινήτων ἀθλητῶν εἶναι πάμπολλοι. Κατὰ τοὺς μηδικούς πολέμους ἡ πατρίδα του μήδισε καὶ μᾶλλον συνετέλεσε καὶ ὁ ἴδιος σ' αὐτό. Στὴ συνέχεια ὅμως κατάλαβε τὴ μεγάλη σημασία τῆς

νίκης τῶν Ἑλλήνων καὶ τὴν ὕμνησε μὲ πάθος καὶ ἀνυστεροβουλία. Μιὰ ἀπὸ τὶς νικήτριες πόλεις, ἡ Αἴγινα, τὸν στήριξε πολὺ ὥστε νὰ κινεῖται ἀνετα. Τὸ ἴδιο ἔπραξε καὶ ἡ Ἀθήνα. Σὲ ἠθικὴ ἀνταπόδοση τῆς τιμῆς ποὺ ἔκαναν στὸ ποιητικὸ του ἀνάστημα οἱ πόλεις αὐτές, τὶς ὕμνησε καὶ ὁ ἴδιος. Τότε ἔγραψε γιὰ τὴν Ἀθήνα καὶ τοὺς πασίγνωστους ἐπαινετικούς στίχους:

*ὦ ταῑ λιπαραὶ καὶ ἰοστέφανοι καὶ ἀοίδιμοι,
Ἑλλάδος ἔρεισμα, κλειναὶ Ἀθηναί,
δαιμόνιον πτολίεθρον.*

Τὸ ταξίδι του στὴ Μεγάλῃ Ἑλλάδα συνετέλεσε στὴν πανελληνία ἀναγνώρισή του (476-470 π.Χ.). Οἱ αὐλὲς τοῦ Ἰέρωνα στὶς Συρακοῦσες καὶ τοῦ Θήρωνα στὸν Ἀκράγαντα τοῦ χάρισαν πλοῦτη καὶ στερέωσαν τὴ φήμη του ὡς μεγάλου λυρικοῦ. Τὰ ἐπόμενα χρόνια τὸν προσκαλοῦν γιὰ νὰ ὕμνήσει πρόσωπα καὶ πράγματα τῶν πόλεων τους καὶ τοῦ κόσμου τους ἡ Πέλλα, ἡ λιβυκὴ Κυρήνη, ἡ Σπάρτη. Στὰ γεράματά του τὸν βρῆκαν πολλὲς στεναχώριες, ἀνάμεσα στὶς ὁποῖες

καὶ ἡ ἐπικράτηση τῶν σοφιστῶν καὶ τῆς φιλοσοφίας τους, πού εἶχε ὡς συνέπεια τὴ συρρίκνωση τῶν ἀριστοκρατικῶν ἀρχῶν πού ὁ ἴδιος πέρασε ὑμνητικά στὸ ἔργο του. Ἀπὸ τὰ πνευματικὰ στηρίγματα τῆς ποίησής του πρέπει νὰ ἀναφέρουμε τὸ δωρικὸ ἰδεῶδες καθὼς καὶ τοὺς μύθους καὶ τὶς πρακτικὲς λατρείας τοῦ δελφικοῦ Ἀπόλλωνα, τὸν ὁποῖο ὁ ποιητὴς θεωροῦσε πηγὴ καὶ προστάτη τῆς λυρικῆς του ἐμπνοῆς. Δὲν ἦταν ἄμοιρες τῆς ποιητικῆς του διαμόρφωσης καὶ οἱ ἀπόκρυφες διδασκαλίες τῶν ὄρφικῶν καὶ τῶν πυθαγορείων. Πιστεύει στὸν ἀνεξάντλητο καὶ σταθερὸ κόσμο τῶν ἀριστοκρατικῶν ἀξιῶν, ἐπὶ κεφαλῆς τῶν ὁποίων εἶναι ὁ ἀδιαφιλονίκητος Ζεὺς, ἀπόλυτος Θεὸς μιᾶς σχεδὸν μονοθεϊστικῆς θρησκείας. Μεγάλη σημασία δίνει ἀκόμα ἡ ποίησή του στοὺς ἡμιθέους, στοὺς ἥρωες, στοὺς ἄρχοντες πού στερέωσαν γενιὲς μὲ ἀριστοκρατικὸ φρόνημα. Οἱ στίχοι του λαμποκοποῦν ἀπὸ τὴ βιωμένη σοφία καὶ πείρα τῆς ζωῆς πού σὲ τελικὴ ἀνάλυση ἀποτελοῦν ἀνάπτυγμα τῆς δελφικῆς σοφίας.

Στὴν ποίησή του ἡ ἀριστοκρατικὴ καταγωγὴ συμβαδίζει μὲ τὸν πλοῦτο, ἀπαραίτητο συνοδοιπόρο τῶν ἡρωϊκῶν οἰκογενειῶν ποῦ ὑμνεῖ. Μοιάζει ἀκόμα νὰ πιστεύει πῶς οἱ ἀρετὲς τῶν ἀριστοκρατικῶν γενεῶν δὲν εἶναι ἐπίκτητες ἀλλὰ κληρονομικές. Ὁ ἄνθρωπος γεννιέται ἠθικὴ προσωπικότητα· δὲν γίνεται. Ἡ ἀσκήση τὸ πολὺ νὰ ὀξύνει τὶς ιδιότητες τῆς ἀρετῆς. Ἐπίσης λατρεύει καὶ ὑμνεῖ τὴ σωματικὴ ὀμορφιά, τὴν ὁποία θεωρεῖ πρώτη ἀξία. Ἀκόμα, κύριος ἄξονας τῆς ποίησής του εἶναι ἡ πεποίθησις ὅτι χωρὶς τὴν ποίησις τίποτε δὲν μπορεῖ νὰ ἀπαθανατιστεῖ. Ὁ λυρικός λόγος ζεῖ (βιοτεύει) περισσότερο ἀπὸ τὰ ἀγάλματα.

Στὸ βιβλίον τοῦτο τοῦ κ. Δημήτρη Κοπανίτσα, ποῦ φέρει τὸν χαρακτηριστικὸν τίτλον *Πίνδαρος καὶ Αἶγινα*, βλέπουμε τὸν συγγραφέα νὰ ἐπιλέγει ἀπὸ τὸ ἐκτεταμένον ἔργον τοῦ μεγάλου ποιητῆ καὶ νὰ μεταφράζει σὲ λιτὴ μὰ περιεκτικὴ νεοελληνικὴ γλῶσσα ἕξι ὠδές, ποῦ τὰ ὑμνούμενα πρόσωπα

τους ἦταν Αἰγινῆτες. Τὰ κείμενα αὐτὰ δημοσιεύθηκαν κατὰ καιροὺς στὸ κατ' ἐξοχὴν βῆμα τῆς σημερινῆς αἰγινήτικῆς πνευματικότητος, ὁδηλαδὴ στὸ περιοδικὸ Ἡ Αἰγιναία. Εἰδικώτερα πρόκειται γιὰ τὰ ἑξῆς:

1. παιάνα ς', γιὰ τοὺς κατοίκους τῶν Δελφῶν στὴν Πυθῶ
2. ἰσθμιόνικο σ' ἓνα Αἰγινήτη
3. ὀλυμπιόνικο Η' στὸν Ἀλκιμέδοντα τὸν Αἰγινήτη, παλαιστὴ κατηγορίας παιδιῶν
4. πυθιόνικο Η' στὸν Αἰγινήτη παλαιστὴ Ἀριστομένη
5. νεμεόνικο ς' στὸν Ἀλκιμίδη τὸν Αἰγινήτη, παλαιστὴ κατηγορίας παιδιῶν
6. νεμεόνικο Ζ' στὸν Σωγένη τὸν Αἰγινήτη, νικητὴ στὸ πένταθλο τῶν παιδιῶν.

Ὑπὸ μορφήν συμπληρωματικοῦ παραρτήματος στὸ παρὸν βιβλίον δημοσιεύεται καὶ ἓνας πινδαρικός θρῆνος ποὺ σχετίζεται μὲ τὴν αἰγινήτικὴν τελετὴν τοῦ Λειδινοῦ, ἡ ὁποία γίνεται στίς 14 Σεπτεμβρίου, ἡμέρα ἑορτῆς τοῦ Τιμίου Σταυ-

ροῦ, καὶ πολὺ πιθανὸν ἔχει τὴν ἀπαρχὴ τῆς στή λατρεία τοῦ Δίνου κατὰ τοὺς ἀρχαίους χρόνους. Τὴν ὑπόθεσιν αὐτὴ ὁ συγγραφεὴς βασίζει κυρίως σ' ἓνα θρῆνον τοῦ Πινδάρου (ἀπόσπασμα 139), τὸν ὁποῖο καὶ ἀναπτύσσει, καταλήγοντας ὅτι ὁ Λειδινὸς τοῦ σύγχρονου αἰγινητικοῦ λαογραφικοῦ ὄρωμένου εἶναι ἐπιβίωσις τῆς ἀρχαίας λατρείας. Στὸ τέλος τοῦ βιβλίου παρατίθεται καὶ τὸ παραμῦθι τοῦ Λειδινού, ὅπως τὸ κατέγραψε ὁ Παναγῆς Ἡρειώτης καὶ τὸ δημοσίευσε στὸ περιοδικὸν Λαογραφία κατὰ τὸ ἔτος 1925.

Ἡ μετάφρασις τῶν ποιημάτων τοῦ Πινδάρου ἀπασχόλησε πολλοὺς νεοέλληνας καὶ ὅλοι ἀπέδωσαν κατὰ τὸ μέτρο τῆς λυρικῆς καὶ μεταφραστικῆς τους ἐμπνοῆς. Εὐρύτατα γνωστὴ ὑπῆρξε ἡ μετάφρασις τοῦ Π. Λεκατσᾶ (Δίφρος 1960), ἡ ὁποία ὅμως λόγῳ τοῦ ἄκρατου ψυχαρατικοῦ τῆς ιδιώματος δὲν διαβάστηκε οὔτε στὸν καιρὸ τῆς. Περισσότερα καταλαβαίνει ὁ ἀναγνώστης δια-

βάζοντας τὸν Πίνδαρο στὸ πρωτότυπο, παρὰ μέσα ἀπὸ τὴν “νεοελληνικὴ” αὐτὴ μετάφραση. Στὶς μεταφράσεις τοῦ κ. Δημήτρη Κοπανίτσα, ποὺ παρουσιάζονται ἐδῶ, προέχει ἡ στενὴ φιλολογικὴ καὶ ἐρμηνευτικὴ παρακολούθηση τοῦ ἀρχαίου στίχου. Καμμιά λέξις δὲν ἀφήνεται ἀνερμήνευτη καὶ τὸ σύνολο τῆς ἐργασίας του πάνω σὲ κάθε πινδαρικὴ ἐνότητα παρουσιάζει αἰσθητικὴ ἀρτιότητα καὶ λυρικὴ ἐπάρκεια. Ἐδῶ συνυπάρχει τὸ γοητευτικὸ ὕφος μὲ τὸν ἀποτελεσματικὸ λόγο. Ἡ ἔκφραση τοῦ μεταφραστῆ στοχεύει στὴν παράσταση τοῦ ὄρατοῦ, στὴν ἀρτια περιγραφή τοῦ σώματος, στὴν πλήρη ἔκθεση τῶν προσόντων τοῦ νικητῆ καὶ τῆς ἡρωϊκῆς γενιᾶς ἀπὸ τὴν ὁποία προέρχεται. Ἐτσι ὁ κ. Δημήτρης Κοπανίτσα καταφέρνει νὰ ἀναστήσει ἄλλη μιὰ φορὰ τὸ ἀγωνιζόμενο σῶμα, παρουσιάζοντάς το στὸ ὑποβλητικὸ μεταίχμιον φωτὸς καὶ ζόφου. Ζόφος ἐδῶ εἶναι τὸ πεπρωμένο τοῦ θνητοῦ νὰ καταντᾷ στὸ τέλος “ὄνειρο σκιᾶς”. Διαβάζοντας προσεκτικὰ τὶς μεταφραστι-

κές τούτες δοκιμές του κ. Δημήτρη Κοπανίτσα βλέπουμε την ουσία να μορφοποιείται και τη μορφή να ουσιώνεται. Τα όριακά δεδομένα της υπάρξεως, όπως τὰ ἐξυμνεῖ ὁ Πίνδαρος, περνοῦν καὶ στὴ μετάφραση. Κι' αὐτὸ ἀποτελεῖ κατόρθωμα μέγιστο.

Δὲν ἔχω παρὰ τὰ συγχαρῶ τὸν μεταφραστὴ γιὰ τὸν δύσκολο μὰ ὠραῖο ἀγῶνα στὸν ὁποῖο ἀποδύθηκε· εὐχομαι δὲ ὁ ἱστορικὸς καὶ σπουδαῖος Δῆμος τῶν Αἰγινήτων νὰ τιμήσει τὸν μεγάλο ἀρχαῖο φιλοαιγινήτη ὑμνητὴ τῆς πλαστικότητας τῶν ἀθλητικῶν σωμάτων καὶ τοῦ ἑλληνικοῦ κάλλους, μὲ μιὰ προτομὴ πού θὰ στηθεῖ σὲ κάποιο δημόσιο χῶρο τῆς Αἴγινας.

ΘΑΝΑΣΗΣ ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ

Αἴγινα, 24 Μαΐου 2004

«ῥῆμα δ' ἐργμάτων χρονιώτερον βιοτεύει»

(Λεμεόνικος Δ', 6)

καὶ ὁ λόγος ἀπὸ τὰ ἔργα χρόνον περισσότερο ζεῖ

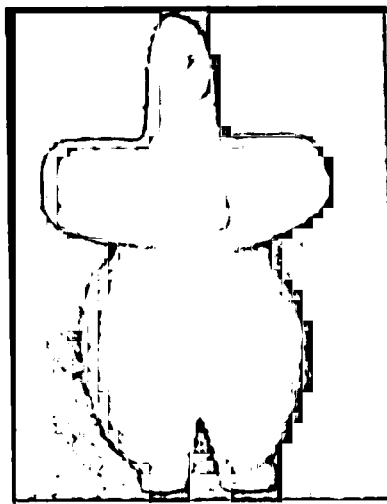

67

ΠΙΝΔΑΡΟΣ

Ἑξι αἰγυνητικὲς ᾠδές

ΠΑΙΑΝ VI

ΔΕΛΦΟΙΣ ΕΙΣ ΠΥΘΩ

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ

στρ. γ'
ὄνομακλύτα γ' ἔνεσσι Δωριεῖ
μεδέοισα πόντῳ
125 νᾶσος, ὦ Διὸς Ἑλ-
λανίου φαεννὸν ἄστρον.
οὔνεκεν οὔ σε παιήνων
ἄδορπον εὐνάξομεν, ἀλλ' αἰοιδᾶν
ρόθια δεκομένα κατερεῖς
130 πόθεν ἔλαβες ναυπρύτανιν
δαίμονα καὶ τὰν θεμίξενον ἀρετάν.
ὁ πάντα τοι τά τε καὶ τὰ τεύχων
σὸν ἐγγυάλιξεν ὄλβον

Παιάνας ζ'

Γιὰ τοὺς κατοίκους τῶν Δελφῶν
στὴν Πυθῶ, τὸ ἱερὸ τοῦ Ἀπόλλωνα

ΛΗΟΣΗΛΑΣΜΑ

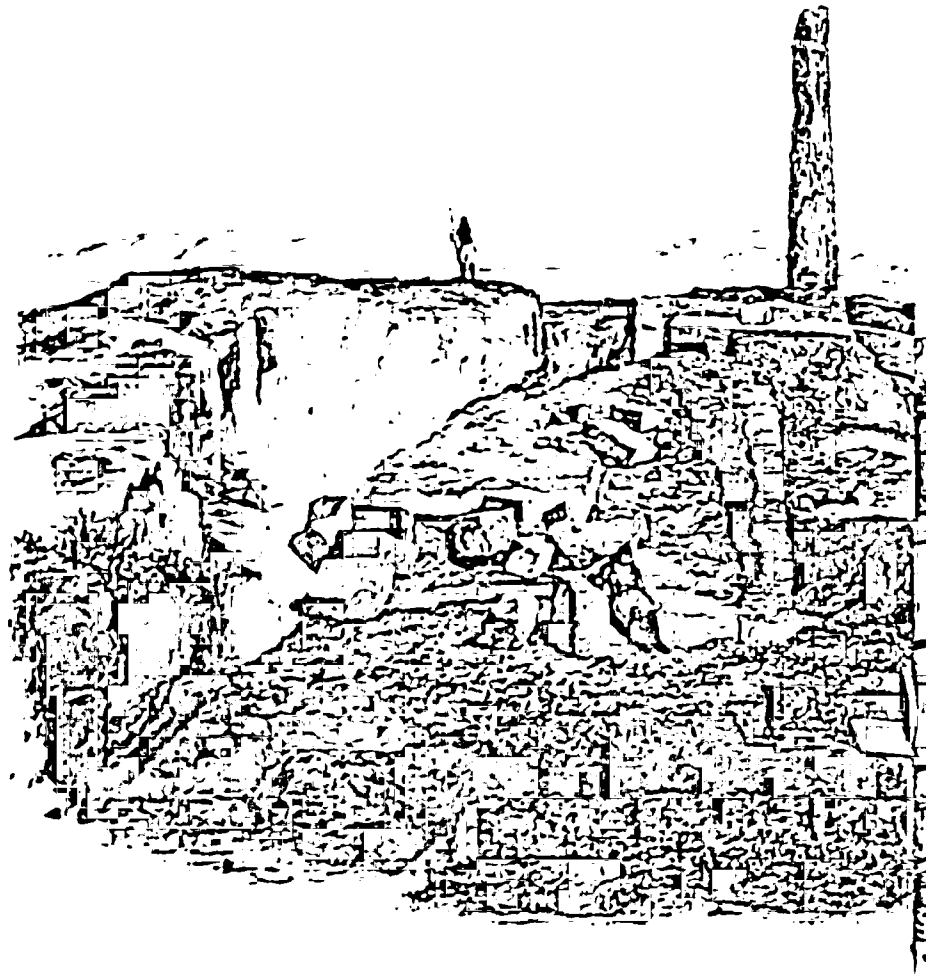
στρ. γ'

ἽΟνομαστὸ στ' ἀλήθεια νησί, στὸν ὄωρικὸ μέ-
σα πόντο βρίσκεσαι ἀρχόντισσα,
σύ τοῦ Δία τοῦ Ἑλλάνιου φωτεινὸ ἄστρο.
Γι' αὐτὸ κι' ἐμεῖς δὲν θὰ σὲ ἀφήσουμε νηστικὴ
ἀπὸ παιάνες νὰ κοιμηθεῖς,
ἀλλὰ, τῶν τραγουδιῶν μας τὴν ὄρμη ἀφοῦ δε-
χθεῖς, καθαρὰ θὰ μᾶς ἴπεις
ποῦ βρῆκες τὴ θεϊκὴ τῶν καραβιῶν ἀρχοντιὰ
καὶ τὸν ἐνάρετο τῆς φιλοξενίας κανόνα.
Αὐτὰ ὅλα καὶ τὰ ἄλλα ἔφτιαξε καὶ στὴν
ἀγκαλιά σου τὸν πλοῦτο ἔβαλε

εὐρύοπα Κρόνου παῖς, ὑδάτ<εσσ>ι γὰρ
ἐπ' Ἄσω-

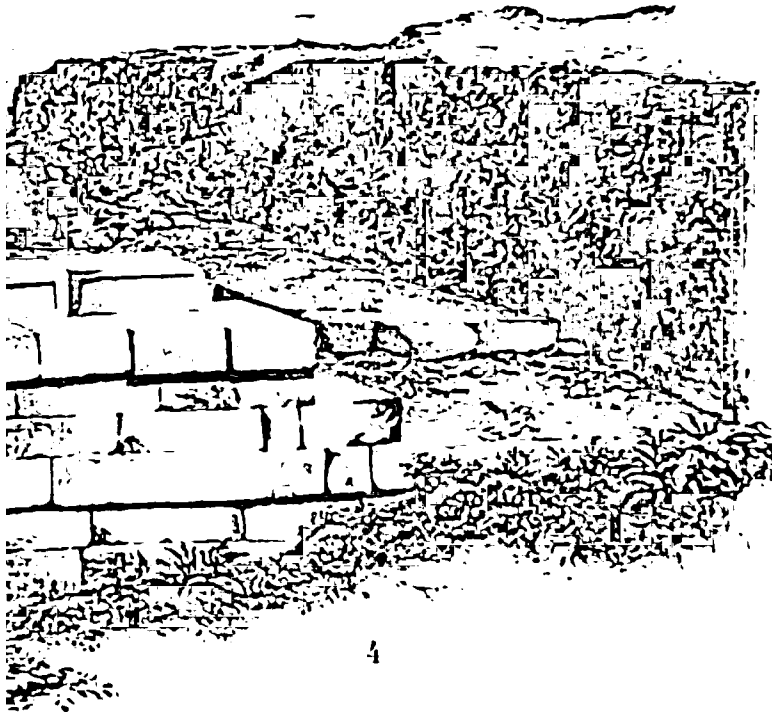
135 ποῦ π[οτ' ἄ]πὸ προθύρων βαθύκολ-
πον ἀ[να]ρέψατο παρθένον
Αἴγιναν· τότε χρύσειαι ἀ-
έρος ἔκρυψαν κόμαι ἐπιχώριον
κατάσκιον νῶτον ὑμέτερον,
140 ἵνα λεχέων ἐπ' ἀμβρότων

* * * *

τοῦ Κρόνου τὸ παιδὶ μὲ τὴν πλατεῖα ματιά,
γιατὶ στὰ νερὰ κοντὰ τοῦ Ἄσωπου,
κάποτε, μπροστὰ στὴν πόρτα, τὴν ψηλόστη-
θη παρθένα Αἴγινα ἀνάσκελα ἔρριξε.
Τότε οἱ χρυσὲς τοῦ ἀέρα κόμες κρύψανε τῆς
χώρας σας τὰ κάτασπρα νῶτα,
ὅπου σὲ κρεβάτι πάνω ἀθάνατο

.....

ΙΣΘΜΙΟΝΙΚΑΙ
ΑΙΓΙΝΗΤΗ

I BERGK (I BOECKH)

Κλεινὸς Αἰακοῦ λόγος, κλεινὰ δὲ καὶ ναυσικλυτὸς
Αἴγινα· σὺν θεῶν δέ νιν αἴσα
Ἕλληου τε καὶ Αἰγιμιοῦ
Δωριεὺς ἐλθὼν στρατὸς ἐκτίσσατο·
5 τῶν μὲν ὑπὸ στάθμα νέμονται
οὐ θέμιν οὐδὲ δίκαν ξείνων ὑπερβαίνοντες· οἶοι
δ' ἀρετὰν
δελφῖνες ἐν πόντῳ, ταμίαι τε σοφοὶ
Μοισᾶν ἀγωνίων τ' ἀέθλων.

Ἴσθμιόνικος, σὲ ἓνα Αἰγινήτη

ΛΗΟΣΠΑΣΜΑ 1(1)

Δόξα γιὰ τὸν Αἰακὸ γεμάτα τὰ λόγια, δόξα
καὶ γιὰ τὴν ξακουστὴ ἀπ' τὰ καράβια τῆς
Αἴγινα. Μὲ τῶν θεῶν τὸ θέλημα
ἦρθε τοῦ Ὑλλοῦ καὶ τοῦ Αἰγυμιοῦ
ὁ δωρικὸς στρατὸς καὶ τὴν ἔχτισε.

- 5 Καὶ ζοῦνε ὅπως ζυγισμένα αὐτοὶ τοὺς κυβερνᾶνε
καὶ οὔτε τοὺς θεσμοὺς παραβαίνουν οὔτε τὰ
δίκαια πὺ στοὺς ξένους ὀφείλονται. Καὶ
στὴν ἀξιοσύνη ὅμοιοι
μὲ τὰ δελφίνια στὴ θάλασσα εἶναι, ἀλλὰ καὶ μὲ
τέχνη σοφὴ
τῶν Μουσῶν φροντίζουν τοὺς ἀγῶνες καὶ τ'
ἀθλήματα.

ΟΛΥΜΠΙΟΝΙΚΑΙ
VIII

ΑΛΚΙΜΕΔΟΝΤΙ ΑΙΓΙΝΗΤῆ
ΠΑΙΔΙ ΠΑΛΑΙΣΤῆ

στρ. α'

Μᾶτερ ὦ χρυσοστεφάνων ἀέθλων, Οὐλυμπία,
δέσποιν' ἀλαθείας· ἵνα μάντιες ἄνδρες
ἐμπύροις τεκμαιρόμενοι παραπειρῶνται Διὸς
ἀργικεραύνου,
εἴ τιν' ἔχει λόγον ἀνθρώπων πέρι
5 μαιομένων μεγάλην
ἀρετὰν θυμῷ λαβεῖν,
τῶν δὲ μόχθων ἀμπνοάν·

Ὀλυμπιόνικος Η΄

Στὸν Ἀλκιμέδοντα τὸν Αἰγινήτη,
παλαιστὴ κατηγορίας παιδῶν

στρ. α΄

Μάνα τῶν χρυσοστέφανων ἄθλων,
δέσποινα τῆς ἀλήθειας, Ὀλυμπία, ὅπου
μέσα στῆς θυσίας τῆ φωτιά μάντις τὰ σιμάδια
ἐξετάζουν γιὰ νὰ βροῦν μήπως κάτι ὁ Δίας, μὲ
τὸν ἀστραφτερὸ κεραυνό, ἔχει νὰ ᾿πει
γιὰ τοὺς ἀνθρώπους,
5 πού μὲ ἀνδρεία μεγάλη
τὴν ψυχὴ τους νὰ γεμίσουν ποθοῦν
κι' ἀπ' τοὺς κόπους νὰ πάρουν ἀνάσα.

ἀντ. α'

ἀνεται δὲ πρὸς χάριν εὐσεβίας ἀνδρῶν λιταῖς.
 ἀλλ' ὦ Πίσας εὐδενδρον ἐπ' Ἀλφεῶ ἄλσος,
 10 τόνδε κῶμον καὶ στεφαναφορίαν δέξαι. μέγα τοι
 κλέος αἰεὶ,
 ὧτινι σὸν γέρας ἔσπητ' ἀγλαόν·
 ἄλλα δ' ἐπ' ἄλλον ἔβαν
 ἀγαθῶν, πολλαὶ δ' ὁδοὶ
 σὺν θεοῖς εὐπραγίας.

ἐπ. α'

15 Τιμόσθενες, ἕμμε δ' ἐκλάρωσεν πότμος
 Ζηνὶ γενεθλίω· ὅς σε μὲν Νεμέα πρόφατον,
 Ἀλκιμέδοντα δὲ παρ Κρόνου λόφῳ
 θῆκεν Ὀλυμπιονίκαν.

ἀντ. α΄

Πιὸ ἥπιος μὲ παρακλήσεις ὁ Δίας γίνεται γιὰ
χάρη εὐσεβῶν ἀνδρῶν.

Ἄλλὰ τῆς Πίσας τὸ ἄλσος μὲ τὰ δέντρα τὰ
ῶραια, στὸν Ἄλφειὸ κοντά,

10 τ' ὀμαδικό μας αὐτὸ τραγούδι δέξου.

Μεγάλη καὶ παντοτεινὴ στ' ἀλήθεια εἶναι ἡ
δόξα γι' αὐτὸν ποὺ τὸ λαμπρὸ φθάσει νὰ
πάρει βραβεῖο.

Σ' ἄλλους ἄλλα συμβαίνουν καλὰ, καὶ
πολλοὶ οἱ δρόμοι εἶναι

ποὺ μὲ τῶν θεῶν τῆ βοήθεια ὁδηγοῦν σ' ἐπι-
τυχία.

ἐπ. α΄

15 Σένα ὅμως, Τιμοσθένη, τῆς μοίρας

ὁ κληρὸς στὸν Δία σ' ἔδωσε, τὸν προστάτη
τοῦ γένους. Αὐτὸς ἔκανε σένα στὴ Νεμέα
νὰ διακριθεῖς

καὶ τὸν Ἄλκιμέδοντα στὸ λόφο τοῦ Κρόνου
κοντά

Ὀλυμπιονίκης νὰ γίνει.

ἦν δ' ἔσορᾶν καλός, ἔργω τ' οὐ κατὰ εἶδος ἐλέγ-
χων

20 ἐξένεπε κρατέων πάλα δολιχήρετμον Αἴγιναν
πάτραν·

ἔνθα σώτειρα Διὸς ξενίου
πάρεδρος ἀσκεῖται Θέμις

στρ. β'

ἔξοχ' ἀνθρώπων. ὅ τι γὰρ πολὺ καὶ πολλᾶ ῥέπη,
ὀρθᾶ διακρίνειν φρενὶ μὴ παρὰ καιρόν,

25 δυσπαλές· τεθμὸς δέ τις ἀθανάτων καὶ τάνδ'
ἀλιερκέα χώραν

παντοδαποῖσιν ὑπέστασε ξένοις

κίονα δαιμονίαν—

ὁ δ' ἐπαντέλλων χρόνος

τοῦτο πράσσω μὴ κάμοι—

Καὶ ἦταν στὴν ὄψη ὠραῖος, ἀλλὰ καὶ μὲ τὰ
 ἔργο του,
 20 τὴ νίκη του στὴν πάλη, τὴν ὀμορφιά του δὲν
 ἀπαρνήθηκε, τὴν πατρίδα του τὴν Αἴγινα
 μὲ τὰ μακριὰ κουπιά.
 “Ὅπου ἡ σῴτειρά μας ἡ Θέμις κυβερνάει,
 πού κοντὰ στὸν Δία κάθεται, τὸν προστάτη
 τῶν ξένων,

στρ. β΄

καὶ οἱ ἄνθρωποι πάνω ἀπ’ ὅλα τὴν τιμοῦν.
 Γιατὶ αὐτὸ πού πολὺ καὶ συχνὰ ἐδῶ κι’
 ἐκεῖ γέρνει,
 ὀρθὰ νὰ τὸ κρίνεις μὲ τὸ μυαλό σου καὶ ὄχι
 παράκαιρα,
 25 εἶναι δύσκολη γι’ αὐτὸ ἡ πάλη. Καὶ τῶν
 ἀθανάτων ἓνας νόμος
 τὴ χώρ’ αὐτή, τὴ θαλασσαρματωμένη, στύ-
 λο θεϊκὸ ἔστησε
 γιὰ κάθε λογιῆς ξένους στήριγμα —
 κι’ ὅπως κάθε φορὰ ἀνατέλλει ὁ χρόνος,
 αὐτὸ ἀκούραστα νὰ γίνεται —

ἀντ. β'

- 30 Δωριεῖ λαῶ ταμεινομέναν ἐξ Αἰακοῦ·
τὸν παῖς ὁ Λατοῦς εὐρυμέδων τε Ποσειδᾶν,
Ἰλίῳ μέλλοντες ἐπὶ στέφανον τευῆσαι, καλέσαν-
το συνεργὸν
τείχεος, ἦν ὅτι νιν πεπρωμένον
ὀρνυμένων πολέμων
35 πτολιπόρθοις ἐν μάχαις
λάβρον ἀμπνεῦσαι καπνόν.

ἐπ. β'

- γλαυκοὶ δὲ δράκοντες, ἐπεὶ κτίσθη νέον,
πύργον ἐσαλλόμενοι τρεῖς, οἱ δύο μὲν κάπετον,
αὐθι δ' ἀτυζομένῳ ψυχὰς βάλον·
40 εἷς δ' ἀνόρουσε βοάσαις.

ἀντ. β'

30 χώρα πού τῶν Δωριέων ὁ λαὸς κυβερνάει
ἀπ' τὸν καιρὸ τοῦ Αἰακοῦ.

Αὐτοῦ πού τὸ παιδὶ τῆς Λητώσ και ὁ Ποσει-
δώνας ὁ εὐρυμέδων (πού ἡ ἐξουσία του
πλατειά ἀπλώνεται) κοντά τους κάλεσαν,
ὅταν πηγαίνανε τὸ Ἴλιο μ' ἓνα κάστρο νὰ
στεφανώσουν,

μαζί στὸ τείχισμα νὰ δουλέψουν. Ἐνα τεῖχος
πού ἦταν πεπρωμένο σὲ
πολέμους πού θὰ ξέσπαγαν,

35 σὲ μάχες γιὰ τὸ πάρσιμο τῆς πόλης,
πυκνὸ νὰ ξεφυσήσει καπνὸ.

ἐπ. β'

Κι' ἔτσι νέο πούγε χτιστεῖ, κάτι γυαλιστεροὶ
δράκοι,

τρία φίδια πελώρια, πηδῆξανε στὸν πύργο.

Τὰ δύο πέσανε και ἀφοῦ ἀναταραχθήκανε ξε-
ψύχησαν.

40 Τὸ ἓνα ὅμως σηκώθηκε ὄρθιο και ἔβγαλε δυ-
νατὴ κραυγή.

ἔννεπε δ' ἀντίον ὄρμαίνων τέρας εὐθύς Ἀπόλ-
λων·

“Πέργαμος ἀμφὶ τεαῖς, ἦρως, χερὸς ἐργασίαις
ἀλίσκεται·

ὥς ἐμοὶ φάσμα λέγει Κρονίδα
πεμφθὲν βαρυγδούπου Διός·

στρ. γ'

45 οὐκ ἄτερ παίδων σέθεν, ἀλλ' ἅμα πρώτοις
ἄρξεται

καὶ τετράτοις.” ὥς ἄρα θεὸς σάφα εἶπαις
Ἐάνθον ἠπειγεν καὶ Ἀμαζόνας εὐίππους καὶ ἐς
Ἴστρον ἐλαύνων.

Ἵορσοτρίαίνα δ' ἐπ' Ἴσθμῶ ποντία
ἄρμα θοὸν τανύεν,
50 ἀποπέμπων Αἰακὸν
δεῦρ' ἀν' ἵπποις χρυσέαις,

Καὶ ὁ Ἀπόλλων ἀμέσως εἶπε, μόλις σκέφτη-
κε τὸ τερατῶδες αὐτὸ σημάδι·

“Ἡ Πέργαμος θὰ ἀλωθεῖ ἀπὸ τῆ μεριά πού
οἱ δουλειές με τὰ δικά σου, λεβέντη μου,
γινήκανε χέρια.

Ἔτσι τὸ ὄραμα μου λέει, πού τοῦ Κρόνου ὁ γιὸς
μου ἔστειλε, ὁ Δίας ὁ βαρύγδουπος.

στρ. γ´

45 Ἀλλὰ χωρὶς τὰ δικά σου τὰ παιδιά δὲν θὰ
πέσει. Ἀπὸ τὴν πρώτη γενεὰ στὴν ἀρχὴ
κι’ ἔπειτα ἀπὸ τὴν τέταρτη”. Ἔτσι λοιπὸν
καθαρὰ μόλις μίλησε ὁ θεός,
τὸν Ξάνθο ζόρισε καὶ με τὶς Ἀμαζόνες στ’
ἄλογά τους τὰ καλὰ καβάλα γιὰ τὸν
Ἴστρο ξορμήσανε.

Καὶ ὁ θεὸς πού τὴν τρίαινα σηκώνει γιὰ τὸν
Ἴσθμὸ τὸ θαλάσσιο,
τὰ γκέμια στὸ γοργό του ἄρμα τέντωσε,
50 τὸν Αἰακὸ ἐδῶ πίσω στέλνοντας
μὲ ἄλογα σὲ ἄρμα χρυσό,

ἀντ. γ'

καὶ Κορίνθου δειράδ' ἐποψόμενος δαιτικλυτάν.
τερπνὸν δ' ἐν ἀνθρώποις ἴσον ἔσσεται οὐδέν.
εἰ δ' ἐγὼ Μελησίᾳ ἐξ ἀγενείων κῦδος ἀνέδραμον
ῥῆμνῳ,

55 μὴ βαλέτω με λίθῳ τραχεῖ φθόνος·
καὶ Νεμέα γὰρ ὁμῶς
ἔρέω ταύταν χάριν,
τὰν δ' ἔπειτ' ἀνδρῶν μάχαν

ἐπ. γ'

ἐκ παγκρατίου. τὸ διδάξασθαι δέ τοι
60 εἰδότει ῥάτερον· ἄγνωμον δὲ τὸ μὴ προμαθεῖν·
κουφότεραι γὰρ ἀπειράτων φρένες.
κεῖνα δὲ κεῖνος ἂν εἴποι

ἀντ. γ'

καὶ ἀπὸ ψηλά τις βουνοκορφὲς ἔβλεπε τῆς
Κορίνθου, πού γιὰ τὰ φαγοπότια τῆς εἶναι
ὀνομαστή.

Καὶ τερπνὸ γιὰ τοὺς ἀνθρώπους ἴσο μ' αὐτὸ
τίποτ' ἄλλο δὲν εἶναι.

Ἄν τώρ' ἐγὼ ἀπὸ τῆ δόξα τῶν ἀγένειων παι-
διῶν μὲ τὸν ὕμνο μου στὸν Μελησία (τὸν
προπονητὴ) ξαναγυρίσω,

55 ἄς μὴ μὲ πέτρα τραχειὰ μὲ χτυπήσει ὁ φθόνος.
Γιατὶ μαζί θὰ μιλήσω γιὰ τὴ νίκη ἐκείνη
πού ἀξιώθηκε στὴ Νεμέα,
καὶ πὼς ἀργότερα μὲ ἄνδρες ἀγωνίστηκε

ἐπ. γ'

στὸ παγκράτιο. Νὰ τὸ διδάξει εἶναι βέβαια
60 εὐκολώτερο γιὰ ἓνα πού τὸ ξέρει. Καὶ εἶναι
ἀνόητο νὰ μὴ τὸ ἔχει κανεὶς πρῶτα μάθει.
Γιατὶ αὐτῶν πού δὲν ἔχουν πείρα τὰ μυαλὰ
εἶναι πιὸ κούφια.

Καὶ γιὰ 'κεῖνα τ' ἀγωνίσματα ἐκεῖνος

ἔργα περαιότερον ἄλλων, τίς τρόπος ἄνδρα προ-
βάσει
ἐξ ἱερῶν ἀέθλων μέλλοντα ποθεινοτάταν δόξαν
φέρειν.

65 νῦν μὲν αὐτῷ γέρας Ἀλκιμέδων
νίκαν τριακοστὰν ἐλών·

στρ. δ'

ὄς τύχα μὲν δαίμονος, ἀνορέας δ' οὐκ ἀμπλακῶν
ἐν τέτρασιν παίδων ἀπεθήκατο γυίοις
νόστον ἔχθιστον καὶ ἀτιμοτέραν γλῶσσαν καὶ
ἐπίκρυφον οἶμον,

70 πατρὶ δὲ πατρὸς ἐνέπνευσεν μένος
γήραος ἀντίπαλον.
Ἄϊδα τοι λάθεται
ἄρμενα πράξαις ἀνήρ.

περισσότερο ἀπὸ ἄλλους μπορεῖ νὰ ᾽πεῖ μὲ
 ποιό τρόπο θὰ πάει μπροστὰ ἕνα ἀνδρας,
 πὺ ἀπὸ τοὺς ἱερὺς ἀγῶνες μέλλει νὰ ἀπο-
 κτήσει τὴν πιὸ προθητὴ δόξα.

65 Γι' αὐτό του τώρα τὸ ἔπαθλο ὁ Ἀλκιμέδων,
 τοῦ ἔδωσε τὴν τριακοστὴ νίκη.

στρ. δ'

Κι' αὐτὸς πάλι, μὲ τὴν τύχη πὺ τοῦδωσε ὁ
 καλὸς του δαίμων καὶ μὲ τὴν ἀνδρεία πὺ
 δὲν τοῦ ἔλειψε,

στὰ κορμιὰ τῶν τεσσάρων παιδιῶν πὺ νίκη-
 σε φόρτωσε τὸ βάρος

τῆς πιὸ μισητῆς στὴν πατρίδα ἐπιστροφῆς
 μὲ κουβέντες ἐξευτελιστικὲς καὶ μέσ' ἀπὸ
 ἀπόμερους δρόμους.

70 Ἀλλὰ στὸν πατέρα τοῦ πατέρα του ἡ παλλη-
 καριὰ μέσα φύσηξε,

τῶν γηρατειῶν ἀντίπαλη.

Καὶ ἀπ' τοῦ "Ἄδη ξεφεύγει

τὰ δίχτυα μὲ τίς πράξεις του ὁ ἀνδρας.

ἀντ. δ'

ἀλλ' ἐμὲ χρῆ μναμοσύναν ἀνεγείροντα φράσαι
 75 χειρῶν ἄωτον Βλεψιάδαις ἐπίνικον,
 ἔκτος οἷς ἤδη στέφανος περίκειται φυλλοφόρων
 ἀπ' ἀγώνων.

ἔστι δὲ καί τι θανόντεσσιν μέρος
 κὰν νόμον ἐρδομένων·
 κατακρύπτει δ' οὐ κόνις
 80 συγγόνων κεδνὰν χάριν.

ἐπ. δ'

Ἐρμᾶ δὲ θυγατρὸς ἀκούσαις Ἰφίων
 Ἀγγελίας, ἐνέποι κεν Καλλιμάχῳ λιπαρὸν
 κόσμον Ὀλυμπία, ὃν σφι Ζεὺς γένει
 ὤπασεν. ἐσλὰ δ' ἐπ' ἐσλοῖς
 85 ἔργ' ἐθέλοι δόμεν, ὀξείας δὲ νόσους ἀπαλάλκοι.

ἀντ. δ΄

Ἄλλ' ἐγὼ τῆ μνημοσύνη πρέπει νὰ ξυπνήσω
75 καὶ γιὰ τὰ χέρια τους διαλεχτὸ στοὺς Βλε-
ψιάδες νὰ ἴπῳ ἐπινίκιο.

Τὸ ἕκτο πλέον στεφάνι φορᾶνε ἀπὸ ἀγῶνες
πὺ μὲ φύλλα εἶναι στολισμένοι.

Καὶ σ' ἐκείνους πὺ ἔχουν πεθάνει ἓνα μέρος
ἀνήκει γιὰ ὅσα ἀκολουθώντας τὸ νόμο ἔχουν
κάνει,

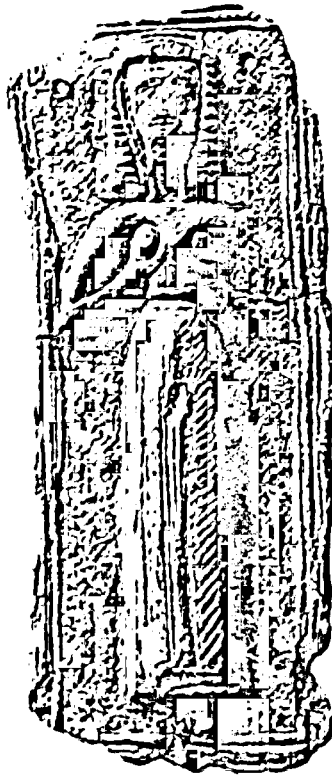
καὶ κρυφές τὸ χῶμα δὲν κρατάει
80 τῶν συγγενῶν τὶς σεβαστὲς τιμές.

ἐπ. δ΄

Καὶ ὁ Ἰφίων (τοῦ νικητῆ ὁ πατέρας) θ'
ἀκούσει ἀπὸ τοῦ Ἑρμῆ τὴν κόρη,
ἀπὸ τὴν Ἀγγελία, καὶ στὸν Καλλίμαχο (τὸν
θεῖό του) θὰ ἴπει γιὰ τὸ λαμπρὸ
στὴν Ὀλυμπία στολίδι, πὺ στὸ γένος του ὁ
Ζεὺς

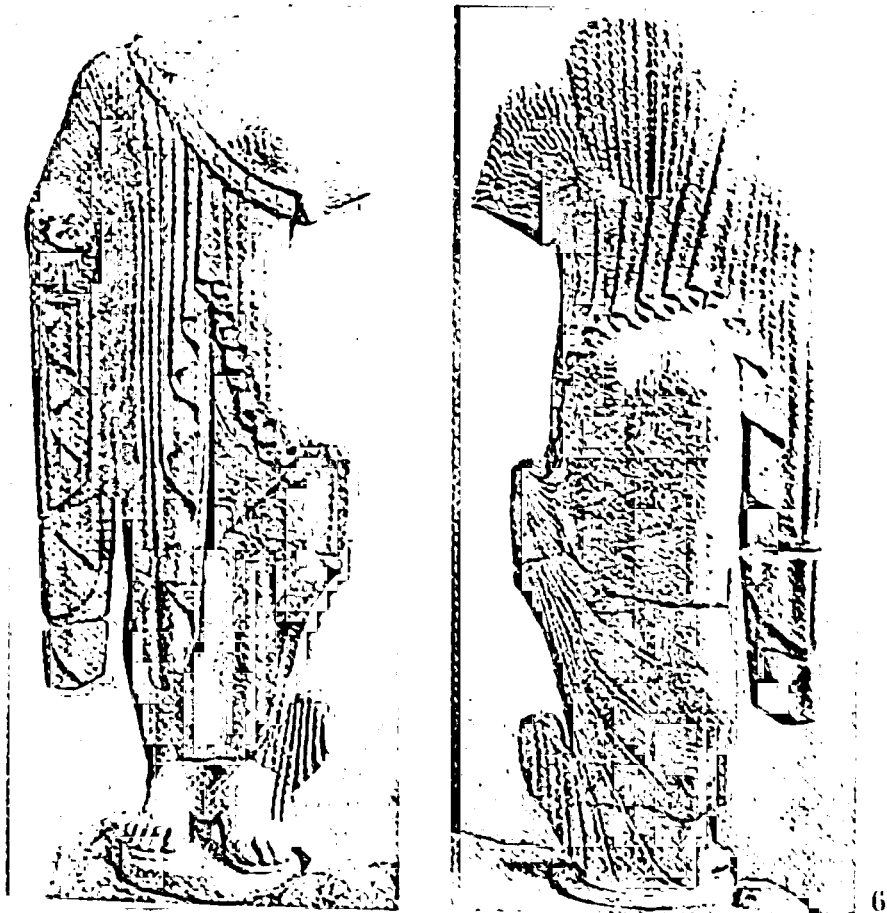
χάρησε. Τιμές, γιὰ τιμημένα
85 ἔργα ἅς ἀξιωθεῖ νὰ δώσει, κι' ἀπὸ ἀρρώστιες
κακὲς νὰ τοὺς φυλάει.

εὐχομαι ἀμφὶ καλῶν μοίρα Νέμεσιν διχόβουλον
μὴ θέμεν·
ἀλλ' ἀπήμαντον ἄγων βίοτοι
αὐτούς τ' ἀέξοι καὶ πόλιν.

5

Εὐχομαι στῶν καλῶν τὸ μοίρασμα ἢ Νέμε-
σις διγρόνοιες νὰ μὴ δώσει,
ἀλλὰ χωρὶς βάσανα νὰ περάσει ἡ ζωὴ του,
καὶ αὐτοὶ νὰ προκόψουν καὶ ἡ πόλις.

ΠΥΘΙΟΝΙΚΑΙ
VIII

ΑΡΙΣΤΟΜΕΝΕΙ ΑΙΓΙΝΗΤῆ
ΠΑΛΑΙΣΤῆ

στρ. α'

Φιλόφρον Ἥσυχία, Δίκας
ὦ μεγιστόπολι θύγατερ,
βουλᾶν τε καὶ πολέμων
ἔχοισα κλαῖδας ὑπερτάτας,
5 Πυθιονικὸν τιμὰν Ἀριστομένει δέκευ.
τὸ γὰρ τὸ μαλθακὸν ἔρξαι τε καὶ παθεῖν ὁμῶς
ἐπίστασαι καιρῷ σὺν ἀτρεκεῖ.

Πυθιονίκος Η΄

Στὸν Ἀριστομένη,
τὸν Αἰγινήτη παλαιστή

στρ. α΄

Τῆς ψυχῆς φίλη Ἠσυχία, τῆς Δικαιοσύνης
θυγατέρα, πού τις πόλεις νὰ μεγαλώνουν κά-
νεις,

καὶ τὰ κλειδιά τὰ πιὸ σπουδαῖα κρατᾶς
γιὰ βουλές καὶ πολέμους,

5 δέξου ἀπὸ τὸν Ἀριστομένη τὴν τιμὴ πού Πυ-
θιονίκης κέρδισε.

Γιατὶ τὴν ἠπιότητα στὴ δράση καθὼς καὶ
στὰ παθήματα,

ξέρεις πῶς νὰ δείχνεις τὴν ὥρα τὴ σωστή.

ἀντ. α'

τὸ δ', ὅποταν τις ἀμείλιχον
καρδία κότον ἐνελάσῃ,
10 τραχεῖα δυσμενέων
ὑπαντιάζαισα κράτει τιθεῖς
"Υβριν ἐν ἄντλῳ. τὰν οὐδὲ Πορφυρίων μάθεν
παρ' αἴσαν ἐξερεθίζων· κέρδος δὲ φίλτατον,
ἐκόντος εἴ τις ἐκ δόμων φέροι.

ἐπ. α'

15 βία δὲ καὶ μέγалаυχον ἔσφαλεν ἐν χρόνῳ
Τυφῶς Κίλιξ ἑκατόγκρανος οὗ νιν ἄλυξεν,
οὐδὲ μὰν βασιλεὺς Γιγάντων· δμᾶθεν δὲ κε-
ραυνῶ
τόξοισί τ' Ἀπόλλωνος· ὅς εὐμενεῖ νόῳ

ἀντ. α΄

Ἄλλ' ὅταν κάποιου ἢ ἀμείλικτη ὀργὴ
 τὴν καρδίᾳ κατακλύσει, τότε σὺ
 10 σκληρὴ στῶν κακῶν
 τῇ δύναμη μπροστὰ ὀρθώνεσαι
 καὶ τὴν Ἀλαζονεία στ' ἀμπαριῶ τ' ἀπόνερα
 βουλιάζεις. Αὐτὸ οὔτε ὁ Πορφυρίων δὲν τό
 ἔμαθε,
 πέρ' ἀπ' τὴ μοῖρᾶ του προκαλώντας. Κερδίζει
 κι' εὐχαριστιέται κανεῖς πολὺ περισσότερο,
 ὅταν αὐτὸ τὸ κάνει θεληματικᾶ, ἀπὸ τὸ σπί-
 τι του σὰν νὰ τ' ὄφερνε.

ἐπ. α΄

15 Ἡ βία ὅμως καὶ τὸν καυχησιάρη ν' ἀποτύ-
 χει κάνει, ἀργὰ ἢ γρήγορα.
 Ὁ Τυφῶς μὲ τὰ ἑκατὸ κεφάλια, ἀπὸ τὴν
 Κιλικία δὲν μπόρεσε νὰ ξεφύγει
 οὔτε ὁ βασιλιάς τῶν Γιγάντων. Δαμάστηκαν
 ἀπὸ τὸν κεραυνὸ
 καὶ ἀπὸ τοῦ Ἀπόλλωνα τὰ τόξα. Αὐτοῦ πού
 καλόγνωμα

Ξενάρκειον ἔδεκτο Κίρραθεν ἑστεφανωμένον
20 υἷὸν ποία Παρνασσίδι Δωριεῖ τε κώμῳ.

στρ. β'

ἔπεσε δ' οὐ Χαρίτων ἑκάς

ἀδικαιοπόλις ἀρεταῖς

κλειναῖσιν Αἰακιδᾶν

θιγοῖσα νᾶσος· τελέαν δ' ἔχει

25 δόξαν ἀπ' ἀρχᾶς. πολλοῖσι μὲν γὰρ αἰδέεται

νικαφόροις ἐν ἀέθλοις θρέψαισα καὶ θοαῖς

ὑπερτάτους ἦρωας ἐν μάχαις·

ἀντ. β'

τὰ δὲ καὶ ἀνδράσιν ἐμπρέπει.

εἰμὶ δ' ἄσυχλος ἀναθέμεν

30 πᾶσαν μακραγορίαν

λύρα τε καὶ φθέγματι μαλθακῶ,

δέχτηκε τὸ γιὸ τοῦ Ξενάρκη ἀπὸ τὴν Κίρρα
 στεφανωμένο
 20 μὲ τοῦ Παρνασσοῦ τὰ φυτὰ, καὶ μὲ δωρικὰ
 τραγούδια γιορταστικά.

στρ. β'

Καὶ μακριὰ ἀπὸ τίς Χάριτες δὲν βρέθηκε
 τὸ νησι μὲ τὸ δίκαιο πολίτευμα, πού οἱ ἀρετές
 τῶν φημισμένων Αἰακιδῶν
 ἔχουν ἀγγίξει. Τέλεια ἦταν
 25 ἀπὸ τὴν ἀρχὴ ἢ δόξα πού εἶχε. Γιατὶ ἀπὸ
 πολλοὺς ὑμνήθηκε
 γιὰ τοὺς ὑπέροχους ἥρωες πού ἔθρεψε
 σὲ νικηφόρους ἀγῶνες καὶ γρήγορες μάχες.

ἀντ. β'

Ἄλλὰ καὶ σὲ ἄνδρες διαπρέπει.
 Δὲν ἔχω ὅμως καθόλου καιρὸ νὰ ἐπεκταθῶ
 30 σ' ὅποιεσδήποτε μακρηγορίες
 μὲ τὴ λύρα καὶ λόγια πλαδαρά,

μὴ κόρος ἔλθων κνίσῃ. τὸ δ' ἐν ποσί μοι τράχον
ἴτω τεὸν χρέος, ὦ παῖ, νεώτατον καλῶν,
ἐμᾶ ποτανὸν ἀμφὶ μαχανᾶ.

ἐπ. β'

35 παλαισμάτεσσι γὰρ ἰχνεύων ματραδελφεοὺς
Ἵλυμπία τε Θεόγνητον οὐ κατελέγχεις,
οὐδὲ Κλειτομάχοιο νίκαν Ἴσθμοῖ θρασύγυιον·
αὔξων δὲ πάτραν Μιδυλιδᾶν λόγον φέρεις,
τὸν ὄνπερ ποτ' Ἵϊκλέος παῖς ἐν ἑπταπύλοισι
ἰδὼν
40 υἱοὺς Θήβαις αἰνίξατο παρμένοντας αἰχμᾶ,

μήπως τῆς βαρεμάρας ἔρθει ἢ φαγούρα.
 Χρέος μπροστὰ στὰ πόδια μου
 γιὰ σένα, παιδί μου, τρέχει, γιὰ τὴ νεώτατη
 ἀπὸ τὶς ὥραϊες νίκες σου,
 καὶ θὰ πετάξει μὲ τῆς τέχνης μου τὰ φτερά.

ἐπ. 6'

- 35 Γιατὶ τὰ ἴχνη τῶν ἀδελφῶν τῆς μάνας σου
 στὰ παλαίσματα γυρεύοντας
 τὸν Ὀλυμπιονίκη Θεόγνητο δὲν ντρόπιασες,
 οὔτε τὴ νίκη στὰ Ἴσθμια τοῦ Κλειτόμαχου
 μὲ τὰ θεριωμένα μέλη.
 Καὶ τὴ γενιὰ τῶν Μιδυλιδῶν καθὼς ψηλ'
 ἀνεβάξεις, σοῦ ταιριάζουν τὰ λόγια
 πὺ κάποτε τοῦ Ὀϊκλῆ ὁ γιός (ὁ μάντης
 Ἀμφιάραος) στὶς ἐπτάπυλες Θῆβες μπρο-
 στὰ μὲ νόημα σκεπασμένο εἶπε,
 40 ὅταν τοὺς γιούς ἀκλόνητους νὰ μάχονται εἶδε,

στρ. γ'

ὅπότ, ἀπ' Ἄργεος ἦλυθον

δευτέραν ὁδὸν Ἐπίγονοι.

ὦδ' εἶπε μαρναμένων·

“Φυᾶ τὸ γενναῖον ἐπιπρέπει

45 ἐκ πατέρων παισὶ λῆμα. θαέομαι σαφὲς

δράκοντα ποικίλον αἰθᾶς Ἀλκμᾶν ἐπ' ἀσπίδος

νωμῶντα πρῶτον ἐν Κάδμου πύλαις.

ἀντ. γ'

ὁ δὲ καμῶν προτέρα πάθα

νῦν ἀρείονος ἐνέχεται

50 ὄρνιχος ἀγγελία

Ἄδραστος ἦρως· τὸ δὲ οἴκοθεν

ἀντία πράξει. μῶνος γὰρ ἐκ Δαναῶν στρατοῦ

θανόντος ὅστέα λέξαις υἱοῦ, τύχα θεῶν

ἀφίξεται λαῶ σὺν ἀβλαβεῖ

στρ. γ'

τὸν καιρὸ πού ἀπὸ τὸ "Αργος ἦρθανε
 σὲ δεύτερη ἐκστρατεία οἱ Ἐπίγονοι (τῶν ἑπτά).
 "Ἔτσι μίλησε γι' αὐτοὺς πού πολεμοῦσαν·
 "Σὰν θλαστάρι ξεπροβάλλει τὸ γενναῖο φρόνημα
 45 ἀπὸ τοὺς πατεράδες στὰ παιδιά. Βλέπω καθαρά
 τὸν δράκο (τὸ φίδι) τὸν ποικιλόχρωμο στῆ
 λαμπερῆ πάνω τοῦ Ἄλκμᾶνα ἀσπίδα
 ν' ἀγωνίζεται πρῶτο στοῦ Κάδμου τίς πύλες

ἀντ. γ'

κι' ἀποσταμένος ἀπ' ὅσα πρωτύτερα κόπιασε
 ὁ ἥρωας "Αδραστος βρέθηκε τώρα κάτω ἀπὸ
 τῆ δύναμη μιᾶς
 50 καλύτερης ἀπὸ ὄρνεο ἀγγελίας, οἴωνοῦ.
 Γιὰ τοὺς ἄλλους ὅμως πού μαζί του ἦρθαν
 τὰ πράγματα ἀντίθετα θὰ πᾶνε. Γιατὶ ἀπὸ τὸ
 στρατὸ τῶν Δαναῶν αὐτὸς μόνος,
 ἀφοῦ τοῦ σκοτωμένου γιοῦ του τὰ κόκκαλα
 μαζέψει, μὲ τὴν τύχη πού οἱ θεοὶ θὰ τοῦ
 δώσουν,
 θὰ φθάσει μὲ τὸ λαό του ἀπείραχτο

ἐπ. γ'

55 "Αβαντος εὐρυχόρους ἀγυιάς." τοιαῦτα μὲν
ἐφθέγγατ' Ἀμφιάρηος. χαίρων δὲ καὶ αὐτὸς
Ἄλκμᾶνα στεφάνοισι βάλλω, ραίνω δὲ καὶ
ῥῆμνω,
γείτων ὅτι μοι καὶ κτεάνων φύλαξ ἐμῶν
ὑπάντασεν ἰόντι γᾶς ὀμφαλὸν παρ' αἰδίμον,
60 μαντευμάτων τ' ἐφάψατο συγγόνοισι τέχναις.

στρ. δ'

τὸ δ', ἐκαταβόλε, πάνδοκον
ναὸν εὐκλέα διανέμων
Πυθῶνος ἐν γυάλοις,
τὸ μὲν μέγιστον τόθι χαρμάτων
65 ὤπασας· οἴκοι δὲ πρόσθεν ἀρπαλέαν δόσιν

ἐπ. γ'

55 στοῦ "Ἄβαντα τοὺς εὐρύχωρους δρόμους".

Τέτοια λοιπὸν

ἀποφάνθηκε ὁ Ἀμφιάραος. Καὶ ἐγὼ ὁ ἴδιος
 μὲ χαρὰ τῶρα

στεφάνια ρίχνω στὸν Ἀλκίμανα (τὸ γιὸ τοῦ Ἀμ-
 φιαράου) καὶ τὸν ραντίζω καὶ μὲ τὸν ὕμνο,
 γιατί εἶναι γείτονάς μου καὶ φύλακας τῶν
 κτημάτων μου.

Τὸν ἀπάντησα καθὼς πήγαινα στῆς γῆς τὸν
 ὀμφαλὸ τὸν ὀνομαστό.

60 Μὲ μαντεῖες εἶχε νὰ κάνει καὶ μὲ τέχνες συγ-
 γενικὲς μ' ἐκεῖνες.

στρ. δ'

Καὶ σὺ ποὺ μακριὰ τοξεύεις, Ἀπόλλων,
 καὶ τὸ ναό σου τὸ φημισμένο ἐξουσιάζεις, σ'
 ὄλους ἀνοιχτό,

στοῦ Πύθωνα τίς κοιλάδες,

τῆ μεγαλύτερη ἀπὸ τίς χαρὲς ἐκεῖ

65 μᾶς χάριτες. Καὶ πρωτύτερα στὴν πατρίδα
 μας ἔφερες

πενταθλίου σὺν ἑορταῖς ὑμαῖς ἐπάγαγες.
ἄναξ, ἐκόντι δ' εὐχομαι νόω

ἀντ. δ'

κατά τιν' ἁρμονίαν βλέπειν,
ἀμφ' ἕκαστον ὅσα νέομαι.

70 κώμῳ μὲν ἀδυμελεῖ

Δίκα παρέστακε· θεῶν δ' ὅπιν
ἄφθονον αἰτέω, Ξείναρκες, ὑμετέραις τύχαις.
εἰ γάρ τις ἐσλὰ πέπαται μὴ σὺν μακρῷ πόνῳ,
πολλοῖς σοφὸς δοκεῖ πεδ' ἀφρόνων

τὸ λαχταριστὸ τοῦ πένταθλου δῶρο μαζί με
 γιορτὲς γιὰ τοὺς δύο σας (Ἔσένα καὶ τὴν
 Ἄρτεμη).

Ἄνακτα, με πρόθυμη εὐχομαι καρδιά

ἀντ. δ΄

νά βλέπω, με τὴν ἁρμονία σύμφωνα,
 κάθε τι ἀπ' ὅσα μαζί μου νά κάνουν ἔχουν.

70 Στὸ γλυκόφωνο γλέντι

ἡ Δικαιοσύνη παραστέκεται. Καὶ τῶν θεῶν
 τὴ χάρη

πλούσια ζητῶ, Ξεινάρκη, γιὰ τὶς δικές σας
 τύχες.

Γιατὶ ἂν κανεῖς, χωρὶς πολὺ νᾶχει κοπιάσει,
 δόξες καὶ τιμές γευθεῖ,

σὲ πολλοὺς σοφὸς φαίνεται —

αὐτός, πού τοὺς ἄφρονες τὴ ζωὴ τους νά δε-
 σμεύουν

ἐπ. δ'

75 βίον κορυσσέμεν ὀρθοβούλοισι μαχαναῖς·
 τὰ δ' οὐκ ἐπ' ἀνδράσι κείται· δαίμων δὲ παρί-
 σχει,
 ἄλλοτ' ἄλλον ὑπερθε βάλλων, ἄλλον δ' ὑπὸ
 χειρῶν
 μέτρῳ καταβαίνει. Μεγάροις δ' ἔχεις γέρας,
 μυχῶ τ' ἐν Μαραθῶνος, Ἥρας τ' ἀγῶν' ἐπιχώ-
 ριον
 80 νίκαις τρισσαῖς, ὠριστόμενες, δάμασσας ἔργῳ·

στρ. ε'

τέτρασι δ' ἔμπετες ὑψόθεν
 σωμάτεσσι κακὰ φρονέων,
 τοῖς οὔτε νόστος ὁμῶς
 ἔπαλπνος ἐν Πυθιάδι κρίθη,
 85 οὐδὲ μολόντων παρ' ματέρ' ἀμφὶ γέλως γλυκὺς

ἐπ. δ΄

75 καὶ νὰ ἐξοπλίζουν ἀφήνει μὲ πολλοὺς καὶ
μυαλωμένους ὑπολογισμούς.

Αὐτὰ ὅμως δὲν ἐξαρτῶνται ἀπὸ τοὺς ἀνθρώ-
πους, ἀλλὰ ἡ θεία δύναμις τὰ δίνει.

Ἄλλοτε ἄλλον ἀνεβάζει καὶ ἄλλον, μὲ τὰ χέ-
ρια μέτρο,

κατεβάζει. Ἄλλα καὶ στὰ Μέγαρα κέρδισες
ἓνα βραβεῖο,

καὶ στὸν κόλπο τοῦ Μαραθῶνα καὶ στῆς
Ἑρας τὸν τοπικὸ ἀγῶνα

80 τρεῖς νίκες, Ἀριστομένη, στὸν ἀγῶνα δάμασες.

στρ. ε΄

Σὲ τέσσερα ἐπάνω ἀπὸ ψηλὰ ἔπεσες
σώματα μὲ διάθεση ἄγρια.

Γι' αὐτοὺς ὁ γυρισμὸς στὴν πατρίδα σὰν τὸν
δικό σου νᾶναι

γλυκὸς δὲν κρίθηκε στῆς Πυθῶς τοὺς ἀγῶ-
νες.

85 Οὔτε, στὴ μάνα τους ὅταν φθάσανε, γέλιο
τριγύρω γλυκὸ μὲ

ὤρσεν χάριν· κατὰ λαύρας δ' ἐχθρῶν ἀπάοροι
πτώσσοντι, συμφορᾷ δεδαγμένοι.

ἀντ. ε'

ὁ δὲ καλόν τι νέον λαχῶν
ἀβρότατος ἔπι μεγάλας
90 ἐξ ἐλπίδος πέταται
ὑποπτέροις ἀνορέαις, ἔχων
κρέσσονα πλούτου μέριμναν. ἐν δ' ὀλίγῳ βροτῶν
τὸ τερπνὸν αὔξεται· οὕτω δὲ καὶ πιτνεῖ χαμαί,
ἀποτρόπῳ γνώμα σεσεισμένον.

ἐπ. ε'

95 ἐπάμεροι· τί δέ τις; τί δ' οὐ τις; σκιᾶς ὄναρ

χαρὰ ξεσήκωσε. Μέσ' ἀπ' τὰ στενά, οἱ ἔχ-
 θροὶ μὴ τοὺς δοῦνε,
 μαζεμένοι περνοῦνε, δαγκωμένοι ἀπὸ τῆ συμ-
 φορὰ

ἀντ. ε'

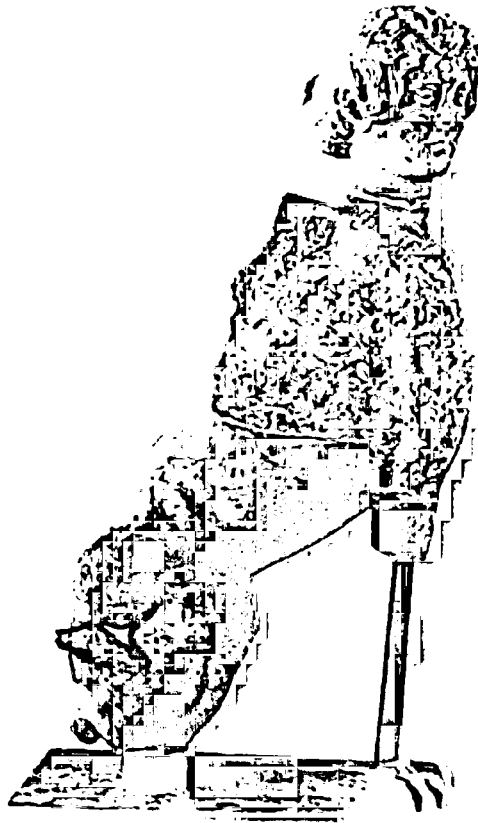
Κι' αὐτός, πὺ μιὰ νέα ὠραία νίκη τοῦτυχε,
 σὲ τρυφερώτατη ἀκόμα ἡλικία μὲ μεγάλες
 90 ἐλπίδες πετάει
 στὰ φτερὰ ἐπάνω ὕμνων γιὰ τὴν παλληκα-
 ριά, γι' ἄλλα
 μεριμνώντας, ἀπὸ τὸν πλοῦτο ἰσχυρότερα.
 Στοὺς θνητοὺς γιὰ λίγο μόνο
 ζεῖ κι' αὐξάνει τὸ τερπνό. Ἔτσι καὶ χάμω
 πέφτει,
 ὅταν ἀπὸ μιὰ γνώμη ἀπορριπτικὴ κλονιστεῖ.

ἐπ. ε'

95 Ἐφήμερα ὄντα. Τί εἶναι κανεῖς; τί δὲν εἶναι;
 ὄνειρο σκιᾶς

ἄνθρωπος. ἀλλ' ὅταν αἶγλα διόσδοτος ἔλθῃ,
λαμπρὸν φέγγος ἔπεστιν ἀνδρῶν καὶ μείλιχος
αἰών·

Αἶγινα φίλα μᾶτερ, ἐλευθέρῳ στόλῳ
πόλιν τάνδε κόμιζε Δὶ καὶ κρέοντι σὺν Αἰακῷ
100 Πηλεΐ τε καὶ ἀγαθῷ Τελαμῶνι σὺν τ' Ἀχιλλεΐ.

εἶναι ὁ ἄνθρωπος. Ἄλλ' ὅταν ἡ αἴγλη ἔρθει,
 ἀπὸ τὸν Δία δοσμένη,
 λαμπρὸ φέγγος σκεπάζει τοὺς ἄνδρες καὶ
 ἤρεμη εἶναι ἡ ζωὴ τους.
 Αἴγινα, μητέρα ἀγαπημένη, σὲ ἐλεύθερο ταξίδι
 τὴν πόλη αὐτὴ κάνε ν' ἀρμενίσει μὲ τοῦ Δία
 τὴ βοήθεια καὶ τοῦ ἄρχοντα Αἰακοῦ,
 100 ἀλλὰ καὶ τοῦ γενναίου Τελαμῶνα, καὶ τοῦ
 Ἀχιλλέα μαζί.

ΝΕΜΕΟΝΙΚΑΙ

VI

ΑΛΚΙΜΙΔΗ ΑΙΓΙΝΗΤΗ

ΠΑΙΔΙ ΠΑΛΑΙΣΤΗ

στρ. α'

"Ἐν ἀνδρῶν, ἐν θεῶν γένος· ἐο μιᾶς δὲ πνέομεν
ματρὸς ἀμφότεροι· διείργει δὲ πᾶσα κεκριμένα
δύναμις, ὡς τὸ μὲν οὐδέν, ὁ δὲ χάλκεος ἀσφαλὲς
αἰὲν ἔδος

μένει οὐρανός. ἀλλὰ τι προσφέρομεν ἔμπαν ἧ
μέγαν

5 νόον ἧτοι φύσιν ἀθανάτοις,

Νεμεόνικος 5'

Στὸν Ἀλκιμίδῃ τὸν Αἰγινήτῃ,
παλαιστὴ κατηγορίας παίδων

στρ. α'

Ἔνα εἶναι τὸ γένος τῶν ἀνδρῶν, ἕνα τῶν
θεῶν. Κι' οἱ δύο
ἀπὸ μιὰ μάνα ἀναπνέουμε, ἀλλὰ μιὰ δύναμη
μᾶς ξεχωρίζει καὶ ὅλα ἀπ' αὐτὴν εἶναι
ἀποφασισμένα.

Ἔτσι γιὰ τὸν ἕνα τίποτε, γιὰ τὸν ἄλλον
ὅμως ὁ χάλκινος οὐρανὸς παραμένει
σίγουρη καὶ παντοτινὴ κατοικία. Σὲ κάτι
ὅμως πλησιάζουμε τοὺς ἀθανάτους – εἴτε
στὸ μεγάλο

5 νοῦ εἴτε στὴ φύση,

καίπερ ἔφαμερίαν οὐκ εἰδότες οὐδὲ μετὰ νύκτας
 ἄμμε πότμος
 οἶαν τιν' ἔγραψε δραμεῖν ποτὶ στάθμαν.

ἀντ. α'

τεκμαίρει καὶ νυν Ἀλκιμίδας τὸ συγγενὲς ἰδεῖν
 ἄγχι καρποφόροις ἀρούραισιν, αἵτ' ἀμειβόμεναι
 10 τόκα μὲν ὦν βίον ἀνδράσιν ἐπηετανὸν πεδίω
 ἔδοσαν,
 τόκα δ' αὐτ' ἀναπαυσάμεναι σθένος ἔμαρψαν.
 ἦλθέ τοι
 Νεμέας ἐξ ἐρατῶν ἀέθλων
 παῖς ἐναγώνιος, ὃς ταύταν μεθέπων Διόθεν
 αἶσαν νῦν πέφανται
 οὐκ ἄμμορος ἀμφὶ πάλα κυναγέτας,

ἂν καὶ οὔτε τὴν ἡμέρα οὔτε τὴ νύχτα ξέρου-
 με ἢ μοῖρά μας
 σὲ ποιό τέρμα εἶναι γραφτὸ νὰ μᾶς ὀδηγήσει.

ἀντ. α΄

Φάνηκε καὶ τώρα ὅτι ὁ Ἄλκιμίδης εἶναι ἀπὸ
 γενιὰ ὅμοια
 μὲ τὰ χωράφια τὰ καρποφόρα, πού ἀλλάζον-
 τας τὸ ἓνα μὲ τ' ἄλλο,
 10 ἄλλοτε δίνουν ἄφθονο στοὺς ἄνδρες ἀπὸ τὴν
 πεδιάδα πλοῦτο
 καὶ ἄλλοτε ἀναπαύονται δύναμη μαζεύοντας.
 Ἄπὸ τοὺς ἀγαπημένους μας ἀγῶνες τῆς Νε-
 μέας
 ἓνα παιδὶ ἦρθε ἀθλητικό. Τὴ μοῖρα ἀκολου-
 θώντας, πού ὁ Δίας ἔδωσε, φάνηκε τώρα
 ὅτι δὲν εἶναι ἄσχετο μ' αὐτοὺς πού τὴν πά-
 λη κυνηγᾶνε,

ἐπ. α'

- 15 ἴχνεσιν ἐν Πραξιδάμαντος ἐὼν πόδα νέμων
πατροπάτορος ὀμαιμίου.
κείνος γὰρ Ὀλυμπιόνικος ἐὼν Αἰακίδαις
ἔρνεα πρῶτος <ἐνείκεν> ἀπ' Ἀλφειῦ,
καὶ πεντάκις Ἴσθμοῖ στεφανωσάμενος,
20 Νεμέα δὲ τρίς,
ἔπαυσε λάθαν
Σωκλείδα, ὃς ὑπέρτατος
Ἄγησιμάχῳ υἱέων γένετο.

στρ. β'

- ἐπεὶ οἱ τρεῖς ἀθλοφόροι πρὸς ἄκρον ἀρετᾶς
25 ἦλθον, οἷτε πόνων ἐγεύσαντο. σὺν θεοῦ δὲ τύχῃ
ἕτερον οὐ τινα οἶκον ἀπεφάνατο πυγμαχία <πλεό-
νων>
ταμίαν στεφάνων μυχῶ Ἑλλάδος ἀπάσας.
ἔλπομαι

ἐπ. α΄

15 τὸ πόδι του στὰ ἴγνη βάζοντας τοῦ Πραξι-
δάμαντα,

προπάτορά του ἀπὸ τὸ ἴδιο αἷμα.

Γιατὶ Ὀλυμπιονίκης ἐκεῖνος ἦτανε καὶ στοὺς
Αἰακίδες

κλαδιὰ πρῶτος ἔφερε ἀπὸ τὸν Ἀλφειό,
πέντε φορές στεφανώθηκε στὸν Ἴσθμό,

20 στὴ Νεμέα τρεῖς,

κι' ἔτσι τράβηξε ἀπὸ τὴ λησμονιά

τὸν Σωκλείδα, πὺ ὁ μεγαλύτερος

ἀπὸ τοὺς γιουὺς τοῦ Ἀγησίμαχου ἦτανε.

στρ. β΄

Γιατὶ οἱ τρεῖς ἀθλοφόροι νικητὲς στὰ πέρατα
τῆς ἀρετῆς

25 φθάσανε. Γεύτηκαν τοὺς μόχθους. Καὶ μά-
λιστα, μὲ τοῦ θεοῦ τὴν τύχη,

οἰκογένεια ἄλλη καμμιά δὲν φάνηκε πὺ νᾶχε
στὴν πυγμαχία

περισσότερα κερδίζει στεφάνια, στὴν Ἑλλά-
δα ὀλόκληρη, ὡς τὰ βάθη της. Ἐλπίζω,

μέγα εἰπὼν σκοποῦ ἄντα τυχεῖν
ὥτ' ἀπὸ τόξου ἰεῖς· εὖθυν' ἐπὶ τοῦτον, ἄγε,
Μοῖσα, οὔρον ἐπέων
30 εὐκλέα. παροιχομένων γὰρ ἀνέρων

ἀντ. β'

ᾠοδαὶ καὶ λόγοι τὰ καλά σφιν ἔργ' ἐκόμισαν,
Βασσίδαισιν ἅ τ' οὐ σπανίζει παλαίφατος γενεά,
ἴδια ναυστολέοντες ἐπικώμια, Πιερίδων ἀρόταις
δυνατοὶ παρέχειν πολὺν ὕμνον ἀγερώχων
ἐργμάτων
35 ἔνεκεν. καὶ γὰρ ἐν ἀγαθέα

ἀφοῦ τὰ μεγάλα αὐτὰ λόγια εἶπα, τὸ στόχο
 μου νὰ πέτυχα,
 σὰν βέλος ν'ἀρίξω ἀπὸ τὸ τόξο μου. Ἴσια τώ-
 ρα πάνω του νὰ φθάσει, ἔλα Μοῦσα, ἓνα
 οὔριο στεῖλε ἄνεμο γεμάτο ἀπὸ λόγια
 30 ἐπαινετικά. Γιὰ τοὺς ἄνδρες πὺ περάσανε,

ἀντ. β'

τὰ τραγούδια καὶ οἱ ἱστορίες εἶναι πὺ μετα-
 φέρανε σὲ ἄμας τὰ ἔργα τους τὰ ὠραῖα.
 Καὶ δὲν σπανίζουν στοὺς Βασσίδες, μιὰ γε-
 νιὰ φημισμένη ἀπὸ παλιά,
 πὺ τὰ δικά τους τὰ ἐγκώμια μαζί τους με-
 ταφέρουνε. Καὶ σ' ἐκείνους πὺ γιὰ τίς
 Πιερίδες Μοῦσες ὀργώνουνε,
 ὕμνους πολλοὺς γιὰ τὰ ἀγέρωχα κατορθώ-
 ματά τους
 35μποροῦν νὰ δώσουνε. Στὴ σεβάσμια μάλιστα
 Πυθῶ, στοὺς

χειρας ἱμάντι δεθεὶς Πυθῶνι κράτησεν ἀπὸ
ταύτας αἶμα πάτρας
χρυσалаκάτου ποτὲ Καλλίας ἀδῶν

ἐπ. β'

ἔρνεσι Λατοῦς, παρὰ Κασταλία τε Χαρίτων
ἔσπέριος ὁμάδῳ φλέγεν·

- 40 πόντου τε γέφυρ' ἀκάμαντος ἐν ἀμφικτιόνων
ταυροφόνῳ τριετηρίδι Κρεοντίδαν
τίμασε Ποσειδάνιον ἄν τέμενος·
βοτάνα τέ νιν
πόθ' ἀλέοντος
- 45 νικάσαντ' ἤρεφε δασκίοις
Φλιούντος ὑπ' ὠγυγίοις ὄρεσιν.

Δελφούς, ὁ Καλλίας, ἀφοῦ πρῶτα μέ λουριά
 τὰ χέρια του ἔδωσε, νικητῆς βγῆκε, αἶμα
 τῆς ἴδιας γενιάς,
 καὶ χαρὰ ἔδωσε

ἐπ. θ'

στῆς Λητώσ με τῆ ρόκα τῆ χρυσῆ τὰ βλα-
 στάρια.

Τὸ βράδυ, στὴν Κασταλία κοντά,
 φούντωσε τ' ὀμαδικὸ τῶν Χαρίτων τραγούδι.

40 Καὶ ἡ ἀκούραστη τοῦ πελάγους γέφυρα, ὁ

Ἴσθμός, στῶν ἀμφικτιῶνων

τὴν ταυρόφονη κάθε τρία χρόνια γιορτῆ, τὸν

Κρεοντίδη

τίμησε μέσα στοῦ Ποσειδῶνα τὸν ἱερὸ χῶρο.

Καὶ κάποτε τοῦ λιονταριοῦ τὸ βοτάνι (τὸ
 σέλινο)

τὸν ἔστεψε,

45 ὅταν νίκησε, κάτω ἀπὸ τὰ βαθύσκια

τοῦ Φλιούντα πανάρχαια ὄρη στὴ Νεμέα.

στρ. γ'

πλατείαι πάντοθεν λογίοισιν ἐντὶ πρόσοδοι
 νᾶσον εὐκλέα τάνδε κοσμεῖν· ἐπεὶ σφιν Αἰακίδαί
 ἔπορον ἔξοχον αἶσαν ἀρετᾶς ἀποδεικνύμενοι με-
 γάλας·

50 πέταται δ' ἐπὶ τε χθόνα καὶ διὰ θαλάσσης τηλό-
 θεν

ὄνυμ' αὐτῶν· καὶ ἐς Αἰθίοπας

Μέμνονος οὐκ ἀπονοστάσαντος ἐπᾶλτο· βαρὺ δέ
 σφιν νεῖκος Ἀχιλεὺς

ἔμβαλε χαμαὶ καταβὰς ἀφ' ἀρμάτων,

ἀντ. γ'

φαεννᾶς υἷον εὐτ' ἐνάριξεν Ἀόος ἀκμᾶ

55 ἔγχεος ζακότοιο. καὶ ταύταν μὲν παλαιότεροι
 ὁδὸν ἀμαξιτὸν εὐρον· ἔπομαι δὲ καὶ αὐτὸς ἔχων
 μελέταν·

στρ. γ'

Πλατείς στους τεχνίτες του λόγου από παν-
του ανοίγονται οί ὁρόμοι,

τὸ φημισμένο αὐτὸ νησί γιὰ νὰ κοσμήσουνε.

Γιατὶ σ' αὐτοὺς ποὺ 'κεῖ μένουν, οἱ Αἰακίδες
τὴν ἔξοχη τύχη χάρισαν νὰ δείξουν ἀρετὲς
μεγάλες.

50 Καὶ τ' ὄνομά τους πετάει μακριὰ πάνω ἀπὸ
στεριά καὶ θάλασσα.

Ξεπρόβαλε καὶ στους Αἰθίοπες ἀνάμεσα,

ὅταν ὁ Μέμνων στὴν πατρίδα του δὲν ξανα-

γύρισε. Βαρειὰ ἐπάνω του τῆς μάχης τὴ

φιλονεικία ἔρριξε ὁ Ἀχιλλέας,

ὅταν ἀπὸ τὸ ἄρμα του χάμου κατέβηκε

ἀντ. γ'

καὶ τῆς φωτεινῆς Αὐγῆς τὸ γιὸ ἔσφαξε μέ

τὴν αἰχμὴ

55 ἀπὸ δόρου μανιασμένο. Καὶ αὐτὴ βέβαια τὴν

ἀμαξιτὴ ὁδὸ

οἱ παλιότεροι εἶναι ποὺ βρήκανε. Ἀκολουθῶ

καὶ ἐγώ, τὸ ἴδιο μέλημα ἔχοντας.

τὸ δὲ πὰρ ποδὶ ναὸς ἐλισσόμενον αἰεὶ κυμάτων
 λέγεται παντὶ μάλιστα δονεῖν
 θυμόν. ἐκόντι δ' ἐγὼ νώτῳ μεθέπων δίδυμον
 ἄχθος ἄγγελος ἔβαν,
 60 πέμπτον ἐπὶ εἴκοσι τοῦτο γαρύων

ἐπ. γ'
 εὖχος ἀγώνων ἄπο, τοὺς ἐνέποισιν ἱερούς,
 Ἀλκιμίδα, τέ γ' ἐπαρκέσαι
 κλειτᾶ γενεᾶ· δύο μὲν Κρονίου πὰρ τεμένει,
 παῖ, σέ τ' ἐνόσφισε καὶ Πουλυτιμίδα
 65 κλᾶρος προπετῆς ἄνθε' Ὀλυμπιάδος.
 δελφῖνί κεν
 τάχος δι' ἄλμας
 ἴσον εἵποιμι Μελησίαν,
 χειρῶν τε καὶ ἰσχύος ἀνίοχον.

Καὶ τὸ κῦμα πού ὄλο καὶ στριφογυρίζει στοῦ
 καραβιοῦ μπροστὰ
 τὸ πόδι, λένε ὅτι ἀπὸ κάθε τι πιὸ πολὺ τὴν
 καρδιά συνταράσσει.

Καὶ ἐγώ, στὰ νῶτά μου δίδυμο βάρος κουβα-
 λώντας, πρόθυμα ἀκολούθησα,
 60 φωναχτὰ τραγουδώντας τὸ ἄγγελμα τούτης
 τῆς εἰκοστῆς καὶ πέμπτης

ἐπ. γ´

νίκης, καύχημα ἀπὸ ἀγῶνες πού ἱεροὶ λέγονται,
 καὶ ἐπάξιο, Ἀλκιμίδα, σέ κάνει
 τῆς ξακουστῆς γενιᾶς σου. Δύο, στὸ τέμενος
 τοῦ Κρόνου κοντά,
 νεαρέ, ἐσένα καὶ τὸν Πολυτιμίδα,
 65 βιαστικὸς ὁ κλῆρος στέρησε τὰ ἀνθηρὰ τῆς
 Ὀλυμπιάδας στεφάνια.

Ταχύ,

σὰν τὸ δελφίνι στὴ θάλασσα,
 τὸν Μελησία θάλεγα ἠνίοχο,
 προγυμναστὴ γιὰ χέρια καὶ δύναμη.

ΝΕΜΕΟΝΙΚΑΙ
VII

ΣΩΓΕΝΕΙ ΑΙΓΙΝΗΤῆ
ΠΑΙΔΙ ΠΕΝΤΑΘΛΩ

στρ. α'

Ἐλείθνια, πάρεδρε Μοιρᾶν βαθυφρόνων,
παῖ μεγαλοσθενέος, ἄκουσον, Ἥρας, γενέτειρα
τέκνων· ἄνευ σέθεν

οὐ φάος, οὐ μέλαιναν δρακέντες εὐφρόναν
τεὰν ἀδελφεὰν ἐλάχομεν ἀγλαόγυιον Ἥβαν.

5 ἀναπνέομεν δ' οὐχ ἅπαντες ἐπὶ ἴσα·

Νεμεόνικος Ζ΄

Στὸν Σωγένη τὸν Αἰγινήτη,
νικητὴ στὸ πένταθλο τῶν παίδων

στρ. α΄

Θεὰ τῆς γέννησης, Ἐλείθυια, ποῦ πλάι στίς
Μοῖρες κάθεσαι τίς βαθυστόχαστες,
ἄκουσέ μας, κόρη τῆς μεγαλοδύναμης Ἥρας,
σύ ποῦ τὰ παιδιά φροντίζεις νὰ γεννηθοῦν.

Χωρὶς ἐσένα

οὔτε τὸ φῶς οὔτε τὴ μαύρη καλόγνωμη νύ-
χτα θᾶχαμε ἄδει

κι' οὔτε τὴν τύχη θᾶχαμε στὴν ἀδερφή σου
νὰ φθάσουμε, τὴ λαμπρόσωμη Ἥβη.

5 Κι' ὅσοι ἀναπνέουμε δὲν εἴμαστε ὅλοι ἴσοι.

εἶργει δὲ πότμῳ ζυγέθ' ἕτερον ἕτερα. σὺν δὲ τὴν
καὶ παῖς ὁ Θεαρίωνος ἀρετᾶ κριθεὶς
εὐδοξος ἀεῖδεται Σωγένης μετὰ πενταέθλοις.

ἀντ. α'

πόλιν γὰρ φιλόμολπον οἰκεῖ δορικτύπων
10 Αἰακιδᾶν· μάλα δ' ἐθέλοντι σύμπειρον ἀγωνία
θυμὸν ἀμφέπειν.

εἰ δὲ τύχῃ τις ἔρδων, μελίφρον' αἰτίαν
ῥοαῖσι Μοισᾶν ἐνέβαλε· ταῖ μεγάλαι γὰρ ἀλκαὶ
σκότον πολὺν ὕμνων ἔχοντι δεόμεναι·
ἔργοις δὲ καλοῖς ἔσοπτρον ἴσαμεν ἐνὶ σὺν
τρόπῳ,

15 εἰ Μναμοσύνας ἕκατι λιπαράμπυκος

Καὶ κάτω ἀπὸ τὸ ζυγὸ τοῦ πεπρωμένου, τὸν
 ἓνα τὸ ἓνα καὶ τὸν ἄλλον τὸ ἄλλο ἐμποδί-
 ζει. Καὶ χάρις σέ σένα
 μὲ τραγούδια γιορτάζεται τὸ παιδὶ τοῦ Θεα-
 ρίωνα, ὁ ἄξιος Σωγένης,
 πὺ νικητῆς κρίθηκε στὸ πένταθλο.

ἀντ. α'

Γιατὶ κατοικεῖ στὴ φιλόμουση αὐτὴ πόλη
 τῶν κονταρομάχων
 10 Αἰακιδῶν. Καὶ πολὺ πρόθυμα συντροφιά κά-
 νουν μὲ κάποιον πὺ κι' αὐτὸς ἀπὸ ἀγῶνες
 ἔχει πείρα.
 Κι' ἂν ἔχει ἓνας τὴν τύχη νὰ νικήσει, γλυ-
 κειὰ αἰτία
 βάζει στῆς Μούσας τὸ κελάρυσμα. Γιατὶ οἱ
 μεγάλες πράξεις στὸ βαθὺ σκοτάδι
 μένουν ἂν τοὺς λείψουν οἱ ὕμνοι.
 Τὰ ἔργα τὰ ὠραῖα στὸν καθρέφτη πῶς νὰ
 φανοῦν, ἓνα τρόπο ξέρω μοναδικό,
 15 ἂν, γιὰ χάρη τῆς Μνημοσύνης μὲ τὴν ἀστρα-
 φτερὴ κορῶνα, βρεθεῖ

εὔρηται ἄποινα μόχθων κλυταῖς ἐπέων ἀοιδαῖς.

ἐπ. α'

σοφοὶ δὲ μέλλοντα τριταῖον ἄνεμον
ἔμαθον, οὐδ' ὑπὸ κέρδει βλάβεν·
ἀφνεὸς πενιχρὸς τε θανάτου πέρας
20 ἅμα νέονται. ἐγὼ δὲ πλέον' ἔλπομαι
λόγον Ὀδυσσεὸς ἢ πάθαν διὰ τὸν ἀδυεπῆ γενέ-
σθ' Ὀμηρον·

στρ. β'

ἐπεὶ ψεύδεσὶ οἱ ποτανᾶ <τε> μαχανᾶ
σεμνὸν ἔπεστί τι· σοφία δὲ κλέπτει παράγοισα
μύθοις· τυφλὸν δ' ἔχει
ἦτορ ὄμιλος ἀνδρῶν ὁ πλείστος. εἰ γὰρ ἦν

μὲ περιλαμπρα λόγια καὶ τραγούδια τῶν μό-
χθων ἢ ἀμοιβή.

ἐπ. α΄

Ἵπάρχουν σοφοὶ ἄνθρωποι ποὺ ξέρουν τί ἄνε-
μος θὰ φυσήξει ἔπειτα ἀπὸ τρεῖς ἡμέρες.

Ἀπ' αὐτὸ κέρδος βγάζουν, δὲν χάνουν.

Ὁ πλούσιος κι' ὁ φτωχὸς πρὸς τοῦ θανάτου
τὸ τέρμα

20 μαζὶ πλέουν. Ἐγὼ πιστεύω ὅτι περισσότερα
ἦσαν τὰ λόγια γιὰ τὸν Ὀδυσσεά παρὰ τὰ πά-
θη του, κι' αὐτὸ χάρις στὸν γλυκόστομο
Ὅμηρο.

στρ. β΄

Γιατὶ μὲ ψέμματα καὶ φτερωτὴ τέχνη
κάτι καταλήγει νὰ γίνεи σεβαστό. Καὶ ἡ
σοφὴ τέχνη ξεγελάει καὶ παρασύρει σὲ μύ-
θους. Τυφλὴ

καρδιά ἔχει ὁ περισσότερος κόσμος. Ἄν

25 ἔ τὰν ἀλάθειαν ἰδέμεν, οὐ κεν ὄπλων χολωθείς
 ὁ καρτερός Αἴας ἔπαξε διὰ φρενῶν
 λευρὸν ξίφος· ὃν κράτιστον Ἀχιλέος ἄτερ μάχα
 ξανθῶ Μενέλα δάμαρτα κομίσαι θοαῖς
 ἐν ναυσὶ πόρευσαν εὐθυπνόου Ζεφύροιο πομπαὶ

ἀντ. β'

30 πρὸς Ἴλου πόλιν. ἀλλὰ κοινὸν γὰρ ἔρχεται
 κῦμ' Ἀΐδα, πέσε δ' ἀδόκητον ἐν καὶ δοκέοντα·
 τιμὰ δὲ γίνεται
 ὧν θεὸς ἀβρὸν αὔξει λόγον τεθνακότων
 βοαθῶν, τοὶ παρὰ μέγαν ὀμφαλὸν εὐρυκόλπου
 μόλον χθονός· ἐν Πυθίοισι δὲ δαπέδοις

25 ξέραμε τὴν ἀλήθεια, ἴσως νὰ μὴ ἦτανε ἔτσι,
 ὅτι πικραμένος γιὰ τὰ ὄπλα (τοῦ Ἀχιλλέα)
 ὁ κραταῖος Αἴας ἔμπηξε πέρα γιὰ πέρα στὰ
 σωθικά του
 τὸ λειῶ σπαθί, ὁ κραταιότερος μετὰ τὸν
 Ἀχιλλέα στὴ μάχη.
 Αὐτός, πὺ πῆγε νὰ φέρει πίσω στὸν ξανθὸ
 Μενέλαο τὴ γυναῖκά του, μὲ τὰ γρήγορα
 καράβια, καὶ τοῦ Ζεφύρου οἱ ἴσιες πνοές τὸν
 προπέμψανε

ἀντ. 6'

30 στοῦ Ἴλου τὴν πόλη. Ἀλλὰ κοινὸ γιὰ ὅλους
 ἔρχεται
 τὸ κῦμα τοῦ Ἄδη καὶ πάνω πέφτει σὲ ἀνώ-
 νυμους καὶ ἐπώνυμους. Καὶ τιμές γίνονται
 γι' αὐτοὺς πὺ ὁ θεὸς κάνει ἢ φήμη τους μὲ
 λόγι' ἀβρὰ ν' αὐξηθεῖ, ὅταν ἔχουν σκοτωθεῖ,
 στὴ βοή τῆς μάχης σπεύδοντας, καὶ φθάσει
 στὸν μέγα ἀφαλὸ
 τῆς εὐρύκολπης γῆς. Καὶ στὰ χῶματα τοῦ
 Πύθιου Ἀπόλλωνα

35 κείται, Πριάμου πόλιν Νεοπτόλεμος ἐπεὶ πράθην,
τᾶ καὶ Δαναοὶ πόνησαν· ὁ δ' ἀποπλέων
Σκύρου μὲν ἄμαρτε, πλαγχθέντες δ' εἰς Ἐφύραν
ἴκοντο·

ἐπ. β'

Μολοσσία δ' ἐμβασίλευεν ὀλίγον
χρόνον· ἀτὰρ γένος αἰεὶ φέρειν
40 τοῦτό οἱ γέρας· ὦχετο δὲ πρὸς θεόν,
κτέαν' ἄγων Τρωΐαθεν ἀκροθινίων·
ἵνα κρεῶν νιν ὑπὲρ μάχας ἔλασεν ἀντιτυχόντ'
ἀνὴρ μαχαίρα.

35 βρίσκεται θαμμένος ὁ Νεοπτόλεμος, ἀφοῦ
 πρῶτα ξεπόρθησε τοῦ Πρίαμου τὴν πόλη,
 πὺ γι' αὐτὴν καὶ οἱ Δαναοὶ μοχθήσανε. Καὶ
 στὸ ταξίδι τοῦ γυρισμοῦ του
 ἀστόχησε καὶ δὲν πέτυχε τὴ Σκῦρο, ἀλλ' ἀφοῦ
 περιπλανήθηκαν φθάσανε στὴν Ἐφύρα.

ἐπ. 6'

Καὶ βασίλεψε στὴ Μολοσσία γιὰ λίγο
 καιρό. Ἄλλὰ τὸ γένος του πάντα ἔφερνε
 40 τὸν τιμητικὸ ἐκεῖνον τίτλο. Καὶ ἔφυγε καὶ
 πῆγε στό (δελφικό) θεὸ
 κομίζοντας ἐκλεκτὲς προσφορὲς, λάφυρα ἀπὸ
 τὴν Τροία.

Ἐκεῖ, πάνω σ' ἓνα καβγὰ γιὰ τὰ κρέατα τῆς
 θυσίας, κάποιος πὺ ἔτυχε νὰ βρεθεῖ σ'
 ἀντίθεση μαζί του τὸν ἔσφαξε μὲ τὸ μα-
 χαίρι.

στρ. γ'

βάρυνθεν δὲ περισσὰ Δελφοὶ ξεναγέται.
ἀλλὰ τὸ μόρσιμον ἀπέδωκεν· ἐχρῆν δέ τιν'
ἔνδον ἄλσει παλαιτάτῳ

- 45 Αἰακιδᾶν κρεόντων τὸ λοιπὸν ἔμμεναι
θεοῦ παρ' εὐτειχέα δόμον, ἠρωΐας δὲ πομπαῖς
θεμίσκοπον οἰκεῖν ἔόντα πολυθύτοις
εὐώνυμον ἐς δίκαν. τρία ἔπεα διαρκέσει·
οὐ ψεῦδης ὁ μάρτυς ἔργμασιν ἐπιστατεῖ.
50 Αἶγινα, τεῶν Διός· τ' ἐκγόνων θρασύ μοι τόδ'
εἰπεῖν

στρ. γ'

Καὶ βαρυθύμησαν τῶν Δελφῶν οἱ ξεναγοί,
ἀλλὰ ἄκείνος πλήρωσε αὐτὸ πού ἦ μοῖρά του
ὄριζε.

Ἔπρεπε μέσα στὸ παμπάλαιο ἄλσος
45 γιὰ πάντα ἕνας ἀπὸ τοὺς Αἰακίδες ἄρχοντες
νὰ μείνει,
πλάι στὸν καλοχτισμένο οἶκο τοῦ θεοῦ. Καὶ
στὶς πομπές γιὰ τοὺς ἥρωες
καὶ στὶς πολλές θυσίες νὰ παραμένει φύλα-
κας ἐκεῖ τῶν θεσμῶν,
γιὰ νὰ γίνονται μὲ σεβασμὸ στὸ ὄνομά του
ὅλα κατὰ τρόπο δίκαιο. Τρία λόγια εἶναι
ἄρκετά.

Δὲν εἶναι ψεύτικος ὁ μάρτυρας πού ἐπιστατεῖ
τ' ἀγωνίσματα.

50 Θὰ ἦταν θράσος γιὰ μένα, Αἴγινα, νὰ μιλήσω
γιὰ τῶν ἀπογόνων τῶν δικῶν σου καὶ τοῦ
Δία

ἀντ. γ'

φαεσσαῖς ἀρεταῖς ὁδὸν κυρίαν λόγων
οἴκοθεν· ἀλλὰ γὰρ ἀνάπαυσις ἐν παντὶ γλυκεῖα

ἔργῳ· κόρον δ' ἔχει

καὶ μέλι καὶ τὰ τέρπν' ἄνθε' Ἀφροδίσια.

φυᾶ δ' ἕκαστος διαφέρομεν βιοτὰν λαχόντες,

55 ὁ μὲν τά, τὰ δ' ἄλλοι· τυχεῖν δ' ἐν' ἀδύνατον

εὐδαιμονίαν ἅπασαν ἀνελόμενον· οὐκ ἔχω

εἰπεῖν, τίνι τοῦτο Μοῖρα τέλος ἔμπεδον

ᾠρεξε. Θεαρίων, τὴν δ' εἰκότα καιρὸν ὄλβου

ἐπ. γ'

δίδωσι, τόλμαν τε καλῶν ἀρομένῳ

ἀντ. γ'

τίς φωτεινὲς ἀρετές, σὰν τὴν κύρια τῶν λό-
γων μου γραμμὴ,
καὶ μάλιστα αὐτόκλητος. Ἡ ἀνάπαυση ὅμως
εἶναι γλυκεῖα σὲ κάθε ἔργο. Καὶ κορεσμὸ
μπορεῖ νὰ φέρουν
ἀκόμα καὶ τὸ μέλι καὶ τὰ τερπνὰ ἄνθη τῆς
Ἀφροδίτης.

Στὴ φύση του καθένας μας διαφέρει – ζοῦμε
ὅπως μᾶς ἔπεσε ὁ κληρὸς –
55 ἔτσι ὁ ἕνας, ἔτσι οἱ ἄλλοι. Ἐνα ὅμως εἶναι
ἀδύνατο νὰ τοῦ τύχει –
κάθε εὐδαιμονία νὰ μαζέψει. Κανένα δὲν ξέρω
νὰ ἴπῳ, πού ἢ Μοῖρα νὰ τοῦ ἔχει χαρίσει τὸν
τελικὸ
ἐκεῖνον σκοπὸ στέρα νὰ ἔχει πετύχει.
Σὲ σένα, Θεαρίων, εὐτυχία γι' ἀρκετὸ τώρα
καιρὸ

ἐπ. γ'

σοῦ ἔχει δώσει. Καὶ γιὰ σένα, πού τὰ ὠραῖα
ἔργα ἀποτολμᾶς,

60 σύνεσιν οὐκ ἀποβλάπτει φρενῶν.
 ξεῖνός εἰμι· σκοτεινὸν ἀπέχων ψόγον,
 ὕδατος ὥτε ροὰς φίλον ἐς ἄνδρ' ἄγων
 κλέος ἐτήτυμον αἰνέσω· ποτίφορος δ' ἀγαθοῖσι
 μισθὸς οὗτος.

στρ. δ'

ἔων δ' ἐγγὺς Ἀχαιοὺς οὐ μέμψεταιί μ' ἀνήρ
 65 Ἰονίας ὑπὲρ ἄλῶς οἰκέων· προξενία πέποιθ'· ἐν
 τε δαμόταις
 ὄμματι δέρκομαι λαμπρόν, οὐχ ὑπερβαλῶν,
 βίαια πάντ' ἐκ ποδὸς ἐρύσαις, ὁ δὲ λοιπὸς
 εὐφρων
 ποτὶ χρόνος ἔρποι. μαθῶν δέ τις ἀνερεῖ,
 εἰ πὰρ μέλος ἔρχομαι ψόγιον ὄαρον ἐννέπων.

60 αὐτὰ δὲν ἐλάπτουν τοῦ μυαλοῦ τῆ σύνεση.
 Εἶμαι ξένος. Κάθε σκοτεινὴ κατηγορία τὴν
 ἀποφεύγω
 καὶ σὰν τοῦ νεροῦ τὸ ρεῦμα, στὸν ἄνδρα ποὺ
 εἶναι φίλος μου
 φήμη ἀληθινὴ φέρνω μὲ τὸν ἔπαινό μου.
 Στοὺς καλοὺς ἀρμόζει αὐτὴ ἢ ἀμοιβή.

στρ. δ'

Παράπονο μαζί μου δὲν ἔχει κανεὶς Ἀχαιοὺς
 ἐδῶ κοντά,
 65 ποὺ κατοικεῖ πέρα ἀπὸ τὴ θάλασσα τῆς Ἰο-
 νίας. Ἔχω ἐμπιστοσύνη στὸ θεσμὸ τῆς προ-
 ξενίας. Καὶ στῶν δημοτῶν
 τὰ μάτια κάνω λαμπρὴ ἐντύπωση, γιατί
 ὑπερβολές δὲν κάνω.
 Κάθε τι τὸ βίαιο μακριὰ ἀπὸ τὰ πόδια μου
 σπρώχνω, καὶ μὲ καλὴ διάθεση
 περνάει ὁ ὑπόλοιπος χρόνος. Κι' ὅποιος ξέρει
 ἄς τὸ δηλώσει
 ἂν μὲ τὸ τραγούδι μου ἔρχομαι νὰ φλυαρίσω
 καὶ λόγια ψεγαστικὰ νὰ 'πῶ.

70 Εὐξενίδα πάτραθε Σώγενες, ἀπομνύω
μὴ τέρμα προβάς ἄκονθ' ὅτε χαλκοπάραιον
ὄρσαι

ἀντ. δ'

θοὰν γλῶσσαν, ὃς ἐξέπεμψεν παλαισμάτων
αὐχένα καὶ σθένος ἀδιάντον, αἴθωνι πρὶν ἀλίῳ
γυῖον ἐμπεσεῖν.

εἰ πόνος ἦν, τὸ τερπνὸν πλέον πεδέρχεται.

75 ἔα με· νικῶντί γε χάριν, εἴ τι πέραν ἀερθεῖς
ἀνέκραγον, οὐ τραχὺς εἰμι καταθέμεν.

εἴρειν στεφάνους ἐλαφρόν· ἀναβάλεο· Μοῖσά τοι
κολλᾶ χρυσὸν ἔν τε λευκὸν ἐλέφανθ' ἀμᾶ

70 Εὐξενίδῃ ἀπὸ τῆ γενιά τοῦ πατέρα σου, Σω-
γένη, ὀρκίζομαι
ὅτι δὲν ξεπέρασα τῆ γραμμῆ, τὸ τέρμα, ὅταν
σὰν χαλκομάγουλο ἀκόντιο ξαπέλυσα

ἀντ. δ΄

τῆ γοργῆ γλῶσσά μου. Σὲ ᾿σένα ἀπευθύνο-
μαι, πὸν στὰ παλαίσματα ρίχτηκες
μὲ τὸν αὐχένα καὶ τὸ σθένος σου χωρὶς νὰ
ιδρώσεις, προτοῦ στὴν κάψα μέσα τοῦ
ἥλιου τὰ μέλη σου πέσουν.

Ἄν αὐτὰ εἶναι κόπος, τὸ τερπνὸ πὸν ἔρχεται
μετὰ μεγαλύτερο εἶναι.

75 Συγχώρα με ἂν γιὰ χάρη αὐτοῦ πὸν νίκαγε
σηκώθηκα πάνω
καὶ μιὰ κραυγὴ πάρα πάνω ἔβγαλα. Δὲν
εἶμαι τόσο ἄξεστος πὸν νὰ τὸ παραμερίσω.
Νὰ πλέκεις στεφάνια εἶναι εὐχάριστο. Στε-
φανώσου. Ἡ Μοῦσα γιὰ σένα
κολλάει χρυσάφι μέσα σὲ λευκὸ ἔλεφαντο-
κόκκαλο μαζὶ

καὶ λείριον ἄνθεμον ποντίας ὑφελοῖσ' ἔέρσας.

ἐπ. δ'

80 Διὸς δὲ μεμναμένος ἀμφὶ Νεμέα
πολύφατον θρόον ὕμνων δόνει
ἤσυχᾶ. βασιλῆα δὲ θεῶν πρέπει
δάπεδον ἂν τόδε γαρυέμεν ἀμέρα
ὀπί· λέγοντι γὰρ Αἰακὸν νιν ὑπὸ ματροδόκοις
γοναῖς φυτεῦσαι,

στρ. ε'

85 ἐᾶ μὲν πολίαρχον εὐωνύμῳ πάτρα,
'Ἡράκλεες, σέο δὲ προπρεῶν' ἔμεν ξεῖνον ἀδελ-
φεόν τ'. εἰ δὲ γεύεται
ἀνδρὸς ἀνὴρ τι, φαῖμέν κε γείτον' ἔμμεναι
νόῳ φιλάσαντ' ἀτενεί γείτοني χάρμα πάντων
ἐπάξιον· εἰ δ' αὐτὸ καὶ θεὸς ἀνέχοι,

μ' ἀνθισμένα κρίνα πού μάζεψε ἀπὸ τῆ δρο-
σιὰ τῆς θάλασσης.

ἐπ. δ'

80 Τὸν Δία στή Νεμέα κοντὰ μνημονεύοντας ἄς
δονήσει ἤρεμα
τὸ πολύστομο θρόισμα τῶν ὕμνων.
Τὸν βασιλιὰ τῶν θεῶν σωστὸ εἶναι
στή γῆ αὐτῆ νὰ ὑμνήσουμε μὲ ἤρεμη
φωνή. Λέγεται ὅτι τὸν Αἰακὸ αὐτὸς σὲ καλο-
δεχούμενη μάνα φύτεψε

στρ. ε'

85 καὶ τὸν ἄφησε ἡγεμόνας τῆς ἐπώνυμης γενιᾶς
του νᾶναι,
καὶ γιὰ σένα, Ἡρακλῆ, πρόθυμος φίλος κι'
ἀδερφός. Κι' ὅταν ἔρθει ἡ ὥρα νὰ δοκιμάσει
ὁ ἓνας ἄντρας τὸν ἄλλον, ὁ γείτονας θὰ λέγαμε
πού μὲ μυαλὸ φιλικὸ τὸν γείτονα ἀτενίζει,
χαρὰ εἶναι πού ὅλες τὶς ἄλλες
ἀξίζει. Κι' ἂν ὁ θεὸς τὸ δέχεται

90 ἐν τίν κ' ἐθέλοι, Γίγαντας ὅς ἐδάμασας, εὐτυχῶς
ναίειν πατρὶ Σωγένης ἀταλὸν ἀμφέπων
θυμὸν προγόνων εὐκτῆμονα ζαθέαν ἀγυιάν·

ἀντ. ε'

ἐπεὶ τετραόροισιν ὥθ' ἀρμάτων ζυγοῖς
ἐν τεμένεσσι δόμον ἔχει τεοῖς, ἀμφοτέρας ἰὼν
χειρός. ὦ μάκαρ,
95 τὴν δ' ἐπέοικεν Ἥρας πόσιν τε πειθέμεν
κόραν τε γλαυκώπιδα· δύνασαι δὲ βροτοῖσιν
ἀλκὰν
ἀμαχανιᾶν δυσβάτων θαμὰ διδόμεν.
εἰ γάρ σφισιν ἐμπεδοσθενέα βίοτον ἀρμόσαις
ἦβα λιπαρῶ τε γήραϊ διαπλέκοις
100 εὐδαίμον' ἔοντα, παίδων δὲ παῖδες ἔχοιεν αἰεὶ

90 καὶ ἂν μάλιστα τὸ θέλει, κάνε ἐσύ (Ἡρακλῆ)
 πού τοὺς Γίγαντες δάμασες,
 ὁ Σωγένης, εὐτυχισμένος κοντὰ στὸν πατέρα
 του νὰ ζήσει, μὲ τὴ νεανικὴ ἀκολουθώντας
 ψυχὴ του τὸν πλούσιο καὶ εὐλογημένο δρόμο
 τῶν προγόνων του.

ἀντ. ε΄

Γιατὶ τὸ σπίτι του αὐτὸς ἔχει μέσα στὸν δι-
 κό σου ἱερὸ χῶρο, στὸ τέμενος,
 σὰν ζυγοὶ ἀπὸ τέθριππο ἄρμα νᾶσανε τὰ δύο
 του χέρια, μακάριε.

95 Καὶ μοιάζεις, ἐσύ, σὰν νὰ μπορεῖς νὰ πείσεις
 τῆς Ἥρας τὸν ἄνδρα
 καὶ τὴν ἀστραφτομάτα κόρη. Καὶ μπορεῖς
 στοὺς θνητοὺς δύναμη
 σὲ ἀμήχανες κακοτοπιές συχνὰ νὰ δίνεις.
 Ἄς γινότανε στέρεη γι' αὐτοὺς τὴ ζωὴ ν'
 ἀρμολογοῦσες,
 μὲ τὰ νιάτα μαζί τὰ πλούσια γερατεῖα νᾶπλεκες,
 100 καὶ εὐτυχισμένοι νᾶναι. Καὶ τῶν παιδιῶν τὰ
 παιδιὰ νᾶχουν πάντα

ἐπ. ε΄

γέρας τό περ νῦν καὶ ἄρειον ὄπιθεν.

τὸ δ' ἐμὸν οὐ ποτε φάσει κέαρ

ἀτρόποισι Νεοπτόλεμον ἐλκύσαι

ἔπεσι ταῦτὰ δὲ τρὶς τετράκι τ' ἀμπολεῖν

105 ἀπορία τελέθει, τέκνοισιν ἄτε μαψυλάκας, “Διὸς
Κόρινθος.”

9

ἐπ. ε΄

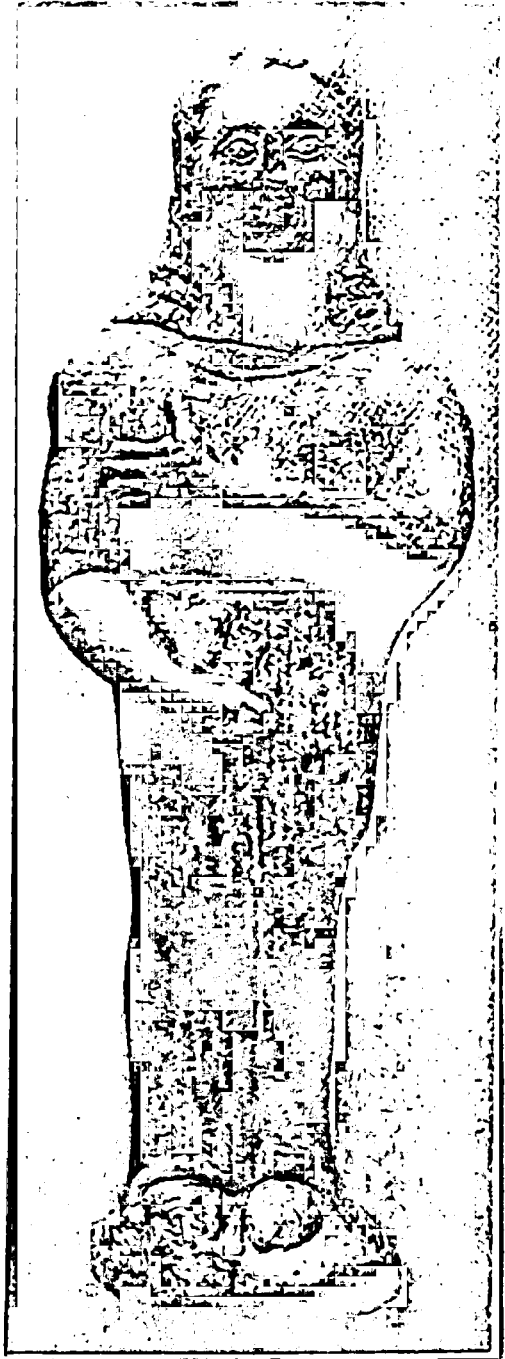
τίς ἴδιες ὅπως τώρα τιμές καὶ καλύτερες ἀρ-
γότερα.

“Ὅσο γιὰ μένα, ποτὲ δὲν θὰ ’πεῖ ἡ καρδιά μου
ὅτι μὲ ἀνεπίτρεπτα τὸν Νεοπτόλεμο διάσυρα
λόγια. Ἀλλὰ τὰ ἴδια τρεῖς καὶ τέσσερις φορές
νὰ ξαναθυμόμαστε

105 γίνεται πιά βαρετό. Εἶναι σὰν νὰ λέει καὶ
ξαναλέει στὰ παιδιά: “Τοῦ Δία ἢ Κόρινθος”.

10

ΕΝΑΣ ΠΙΝΔΑΡΙΚΟΣ ΘΡΗΝΟΣ

Λίνος, αἴλινος, Λειδινός

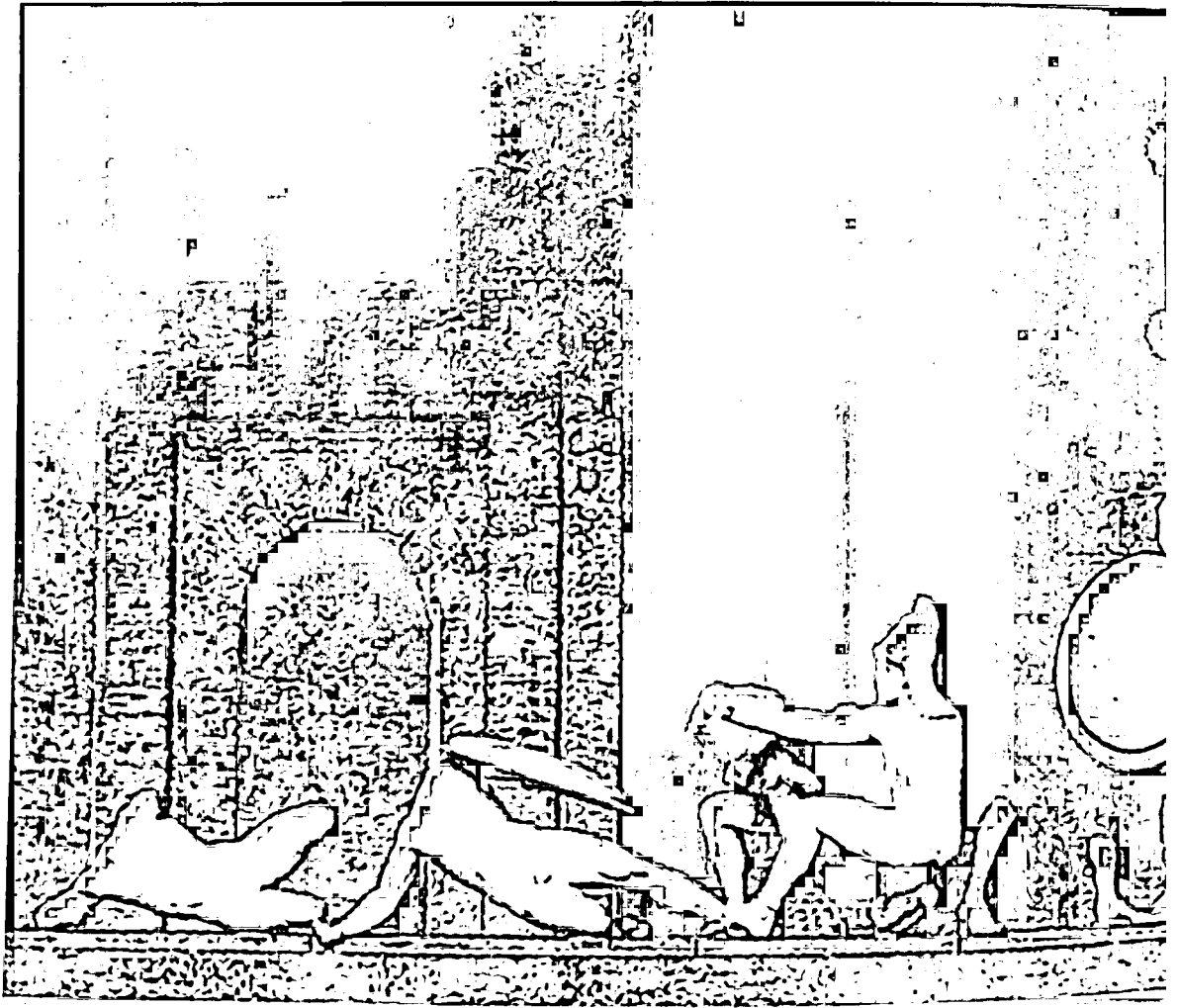

Η τελετή τοῦ Λειδῖνου, πού κατὰ παλαιό ἔθιμο τῆς Αἴγινας γίνεται στίς 14 Σεπτεμβρίου, ἡμέρα τοῦ Σταυροῦ, πιθανόν νά προέρχεται ἀπό τή λατρεία τοῦ Λίνου στοὺς ἀρχαίους χρόνους. Ἐπίσης τὸ ὄνομα Λειδῖνός δὲν ἀποτελεῖ, νομίζω, ἀναγραμματισμὸ τῆς λέξης δειλινός ἢ δειλινό, ὅπως συνήθως ἀναφέρεται, ἀλλὰ παραφθορὰ τοῦ ἐκφωνήματος «αἴλιнос» ἢ «αἶ Λίνον», κατὰ τὴν ἀρχαία ἐκείνη λατρεία¹. Τὴν ὑπόθεση αὐτὴ βασίζω κυρίως σὲ ἓνα θρῆνο τοῦ Πινδάρου (διασωζόμενο ἀπόσπασμα 139), ἀλλὰ καὶ στὴν ἀναφορὰ στὸν Λίνο καὶ τὸν αἴλινο πού γίνεται σὲ ἄλλα ἀρχαία κείμενα. Ὅτι ὁ Λειδῖνός εἶναι ἐπιβίωση ἀρχαίας λατρείας

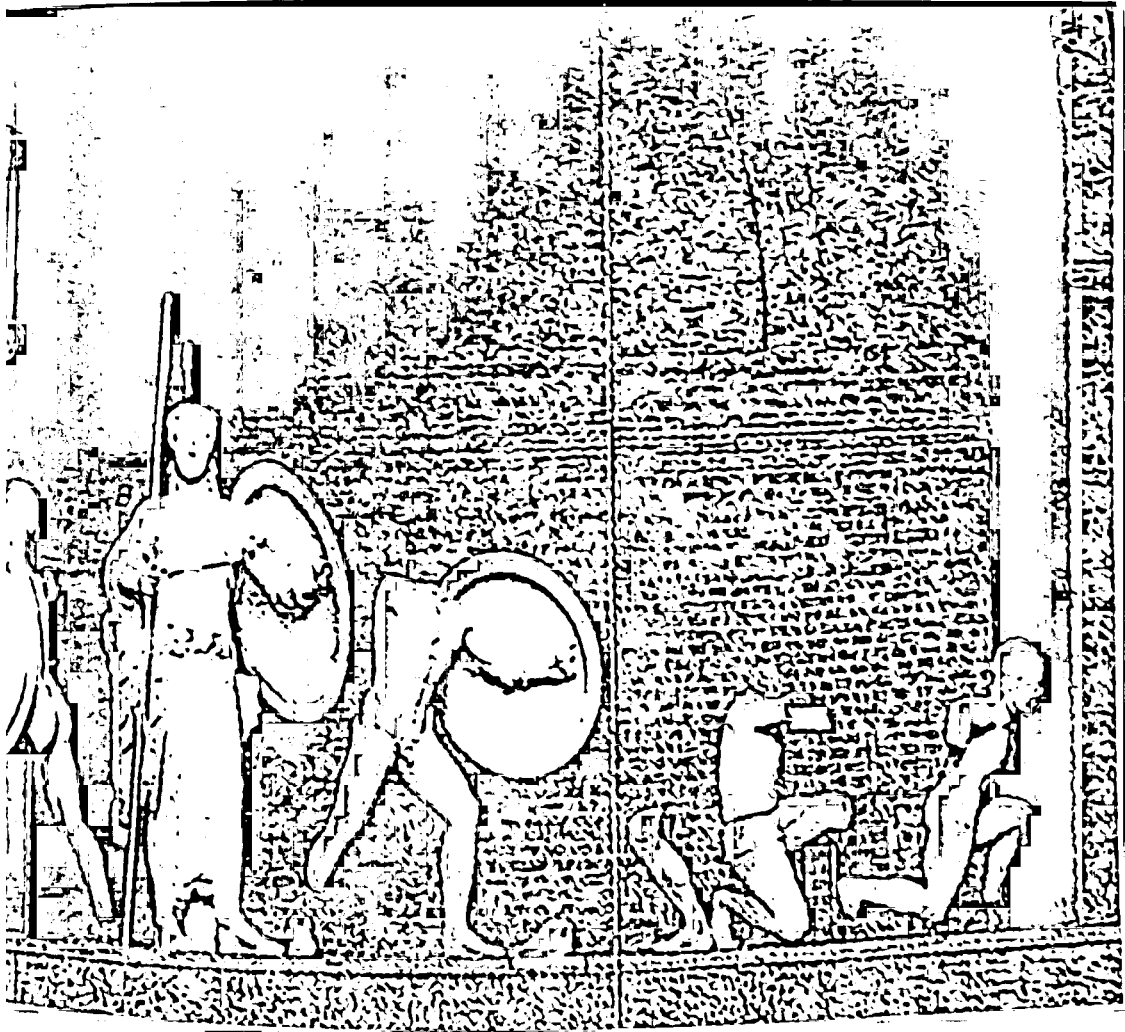
---

1. Τὴν ἀποψη αὐτὴ εἶχα προβάλει καὶ παλαιότερα στὸ ἄρθρο μου «Ὁ Λειδῖνός τῆς Αἴγινας», στὴν ἀνεξάρτητη μηνιαία ἐφημερίδα Ἡ Μάχη τῆς Αἴγινας, ἔτος 18ο, ἀριθμὸς φύλλου 152, 5 Ἀπριλίου 1997, σ. 4.

εἶναι μιὰ ὑπόθεσι γενικότερα δεκτὴ, ἀλλὰ ἐσφαλ-
μένως, νομίζω, γίνεται λόγος γιὰ τὸν Ἄδωνι. Ἡ
λατρεία τοῦ Λίνου, ὅπως καὶ τοῦ Ἄδωνι, ἀνήκε
στὸν ἀρχαῖο κύκλο μύθων καὶ τελετουργιῶν γιὰ τὸ
θάνατο καὶ τὴν ταφή, πὺ ἀκολουθεῖ ἡ βλάστησι

καὶ ἡ ἀνάστασις. Ὅσον ἀφορᾷ τὸν Λειδινό, τὰ ἀρχαῖα κείμενα βουθούνη στὸ γὰρ δοθεῖ πρὸ συγκεκριμένο περιεχόμενον στὴ γενικότερη ὑπόθεσις. Παραθέτω τὸν πινδαρικό θρῆνον σὲ μετάφρασί μου.

13

ΠΙΝΔΑΡΟΣ 139 (BERGK)

Ἔντι μὲν χρυσαλακάτου τεκέων Λατοῦς
    ᾠοδαί
ᾠρῆαι παιανίδες· ἔντι <δὲ καὶ> θάλλοντος ἐκ
    κισσοῦ στεφάνων Διονύσου
<διθύραμβον μ>αῖόμεναι· τὸ δὲ κοιμίσ-
    σαν<το>τρῆῖς
<θεαὶ υἰῶν> σώματ' ἀποφθιμένων·
5 ἅ μὲν ἀχέταν Λίνον αἴλινον ὕμναι,
ἅ δ' Ὑμέναιον, <ὄν> ἐν γάμοισι χροῖζόμενον
<Μοῖρα> σύμπρωτον λάβεν,
ἔσχατοις ὕμνοισιν· ἅ δ' Ἰάλεμον ὠμοβόρω
    νούσῳ πεδαθέντα σθένος·
9 υἷὸν Οἰάγρου <δ'> Ὀρφέα χρυσάορα...

Ὑπάρχουν βέβαια παιᾶνες γιὰ τῆς Λητῶς μὲ τὴ
 χρυσῆ ρόκα τὰ παιδιὰ,
 ποὺ τραγουδιοῦνται στὴν ὥρα τους.
 Ὑπάρχουν, μέσ' ἀπὸ θαλλεροῦ κισσοῦ
 στεφάνια, καὶ διθύραμβοι
 ποὺ γιὰ τὸν Διόνυσο τραγουδιοῦνται. Σ' αὐτὸ
 ὅμως τὸ
 τραγούδι τρεῖς νανουρίζανε
 θεές τῶν πεθαμένων παιδιῶν τους τὰ σώματα.
 Ἡ μιὰ τὸν Λίνο ὑμνοῦσε μὲ αἴλινο ἠχερό.
 Ἡ ἄλλη τὸν Ὑμέναιο, ποὺ μέσ' ἀπὸ τοῦ γάμου
 τ' ἀγκαλιάσματα
 ἠ μοῖρα στὴν πρώτη νιότη του τὸν πῆρε,
 μὲ ὕμνους πενθεῖ στερνοῦς. Κι ἡ ἄλλη τὸν Ἰάλε-
 μο ποὺ μιὰ
 ὠμοφάγα νόσος τοῦ δάμασε τὸ σθένος.
 Ἀλλὰ τοῦ Οἶαγρου τὸ γιό, τὸν Ὀρφέα μὲ τὸ
 χρυσὸ σπαθί...

Ἦ Ὁ Λίνος ἦταν γιὸς τοῦ Ἀπόλλωνα καὶ μιᾶς ἀπὸ τὶς Μοῦσες². Ἐκδοχὲς γιὰ τὴν καταγωγὴ του ὑπῆρχαν κατὰ τὸν Πausανία σὲ διάφορα μέρη τῆς Ἑλλάδας καὶ ἄλλες³. Λίνος αἴλινος ἢ μόνον αἴλιος (αἴ Λίνος) ἦταν ἡ πένθιμη κραυγὴ ποὺ θὰ ἐπαναλαμβάνονταν κατὰ τὴν τελετὴ ρυθμικὰ ἢ τραγουδιστά. Μὲ τὴν πάροδο τῶν αἰώνων ἡ σημασία καὶ ἡ καταγωγὴ τῶν λέξεων ξεχάστηκε, ἡ ἄρθρωσή τους μπερδεύτηκε, τὸ «Λίνος αἴλιος» ἐπαναλαμβάνόμενο κατέληξε ν' ἀκούγεται Λειδινός.

Σύμφωνα μὲ τὸ αἰγινήτικο παραμῦθι, ὁ Λειδινός ἦταν τὸ ἓνα ἀπὸ τρία «ὀμόκοιλα» τρίδυμ' ἀδέρφια, ποὺ τὸ «μοιράνανε» τρεῖς μοῖρες. Στὸν πινδαρικό θρηνο ἔχουμε δυὸ ἀντίστοιχες τριάδες. Ἡ μιὰ τριάδα Λίνος, Ὑμέναιος, Ἰάλεμος καὶ ἡ ἄλλη οἱ τρεῖς μάνες, θεές, ποὺ θρηνοῦν τὸ θάνατο τῶν τριῶν παιδιῶν τους

2. Ὅπως καὶ ὁ Ὑμέναιος καὶ ὁ Ἰάλεμος ἦταν γιοὶ τοῦ ἀπὸ Μοῦσες.

3. *The Oxford Classical Dictionary*, Oxford (1957), σ. 506, λήμμα Linus.

«θεαὶ υἰῶν» σώματ' ἀποφθινομένων».

Ὅπως στὸ παραμῦθι τοῦ Λειδίνου, γίνεται καὶ στὸν πινδαρικό θρηνη ἀναφορὰ στὴ Μοῖρα, ἂν καὶ μὲ ἄλλους βέβαια συσχετισμούς.

Ἡ τελετὴ, τὸ μοιρολόι καὶ τὸ παραμῦθι γιὰ τὸ Λειδινὸ εἶναι γνωστά. Ἡ τελετὴ εἶχε, φαίνεται, πάψει τὸ 1940 μὲ τὸν πόλεμο καὶ τὴν ἐπανεφέρε στὴν Κυψέλη τὸ 1994 ἢ κοινοτικὴ ἀρχή. Ἄρκει ἐδῶ νὰ ὑπενθυμιστεῖ ὅτι ὁ Λειδινὸς παριστάνεται ἀπὸ τὸ ὁμοίωμα ἑνὸς νέου, ὑποτίθεται, ἄνδρα, μὲ ἐμφανῆ τὰ γεννητικὰ του ὄργανα, σὲ ἔνδειξη ἴσως ὅτι θὰ γονιμοποιηθεῖ ἢ γῆ ὅπου θὰ ταφεῖ. Τὸ ἀνδρείκελο εἶναι φτιαγμένο ἔτσι πὺ νὰ ἔναι μᾶλλον κωμικό. Ἀλλὰ τὸ φαλλικὸ σύμβολο γονιμότητος εἶχε βέβαια κατὰ τὴν ἀρχαιότητα θρησκευτικὴ σημασία. Ὁ ἴδιος ὁ Λειδινὸς στὸ μοιρολόι του εἶναι ὁ σπόρος ὁ διαλεχτός, ὁ φιλοκρισαρισμένος, πὺ στὸν κύκλο τῆς ἀναπαραγωγῆς θάβεται στὴ γῆ γιὰ νὰ ξανάρθει ἀργότερα σὰν καινούρια βλάστηση.

Λειδινέ μου, Λειδινέ μου,
τσαί κλησαρωμένε μου!
“Όπου σέ κλησαρώσανε με τή ψιλή κλησάρα
τσαί ὅπου σέ περνούσανε ἀφ’ τήν Ἁγιά Βαρβάρα.
Λειδινέ μου, Λειδινέ μου!

Φεύγεις, πάεις, Λειδινέ μου,
τσ’ ἐμᾶς ἀφίνεις κρύους,
πεινασμένους, διψασμένους
τσ’ ὄχι λίγο μαραμένους.
Λειδινέ μου, Λειδινέ μου!

Πάλι θάρθης, Λειδινέ μου,
μέ τοῦ Μάρτη τοῖς δροσαιῖς,
μέ τ’ Ἀπρίλι τὰ λουλούδια
τσαί τοῦ Μαΐ τοῖς δουλειαιῖς.
Λειδινέ μου, Λειδινέ μου!

Ἦρθ’ ἡ ὥρα νά μᾶς φύγης,
πάαινε εἰς τὸ καλό,
τσαί μέ τὸ καλὸ νά ἔρθης
τσ’ ὄλους νά μᾶς βρῆς γερούς.
Λειδινέ μου, Λειδινέ μου,
τσαί κλησαρωμένε μου!

Τὸν Λειδινὸ τὸν στολίζουσι μὲ ἄνθη καὶ καρπούς καὶ τὸ μοιρολόι τὸ λένε ψευτοπενθώντας καὶ κρυφογελώντας. Τὸν θάβουσι κι' ἔπειτα ἀπὸ δύο τρεῖς μέρες τὸν ξεθάβουσι φωνάζοντας «ὁ Λειδινὸς ἀναστήθηκε». Τὴν ἐποχὴ ἐκείνη φυτρώνει στὴν Αἴγινα ἓνα λουλούδι, ποῦ κι' αὐτὸ τὸ λένε λειδινό⁴.

Τελετὴ σὰν κι' αὐτὴ τοῦ Λειδινοῦ θὰ εἶχε νόημα σὲ μιὰ κοινωνία ἀνθρώπων ποῦ ἦσαν στενὰ συνδεδεμένοι καὶ ἐξαρτημένοι ἀπὸ τὴ γῆ καὶ τὴ μεταβολὴ τῶν ἐποχῶν. Τὸ θάνατο καὶ τὴ συμβολικὴ ταφὴ ἑνὸς νέου ἀνδρα, ἑνὸς ἡμίθεου, θὰ ἀκολουθήσει ἢ γονιμοποίηση τῆς γῆς, ἢ βλάστηση, ἢ ἀνάσταση. Τὸ καλοκαίρι ἔχει μόλις περάσει μὲ τὰ σταφύλια καὶ τοὺς καρπούς του καὶ ἔρχεται τὸ

4. Παναγ. Ν. Ἑρειώτου, «Ὁ Λειδινὸς ἐν Αἴγινη», *Λαογραφία Η'* (1925), σ. 296. Ὁ κ. Κούλης Μοίρας, ὅταν διάβασε τὸ ἄρθρο μου τοῦ 1997 γιὰ τὸν Λειδινό, εἶχε τὴν καλοσύνη νὰ μοῦ ἐπιστημάνει δύο ἀκόμη σχετικὲς ἀναφορές, μία δική του καὶ ἄλλή τῆς Γωγῶς Κουλικούρη, δημοσιευμένες σὲ δύο Προγράμματα-Προσκλησεις τῆς Κοινότητος Κυψέλης καὶ τοῦ Μορφωτικοῦ καὶ Ἐκπολιτιστικοῦ Συλλόγου Κυψέλης (ἄνευ χρονολογικῶν ἐνδείξεων), τυπωμένα μὲ τὴν εὐκαιρία τῆς ἀναβίωσης τοῦ ἐθίμου τοῦ Λειδινοῦ.

γυμνὸ φθινόπωρο καὶ ὁ χειμῶνας. Ἡ γῆ ὀργώνεται καὶ σπέρνεται καὶ μὲ ἀγωνία καὶ ἐλπίδα περιμένουν οἱ ἄνθρωποι τὴν ἀνοιξή. Λύπη καὶ χαρά, γνήσια ἴσως κάπου ἢ κάποτε, συνηθέστερα ὅμως συμβολικὴ ἢ κατὰ μίμησιν, πού ἀκολουθεῖ τὴν παράδοσιν, συμπλέκονται σὲ ὀργιαστικὴ ἢ ψευτο-ὀργιαστικὴ συμπεριφορὰ (μαινάδες, διθύραμβος, κωμῳδία, τραγωδία κ.λπ.). Μὲ τὴν πάροδο τοῦ χρόνου ἐκτοπίστηκαν ἀπὸ τὸ χριστιανισμό — «ὡς ἐν ἡμέρᾳ εὐσχημόνως περιπατήσωμεν, μὴ κώμοις καὶ μέθαις, μὴ κοίταις καὶ ἀσελγείας, μὴ ἔριδι καὶ ζήλῳ» (Ρωμ. ιγ', 13). Τῆ θέσιν τους πῆραν τελετουργίες χριστιανικῆς. Ἀπογυμνωμένες ἀπὸ τὸ θρησκευτικὸ τους χαρακτῆρα οἱ ἀρχαῖες τελετὲς διατηρήθησαν παραλλαγμένες σὲ λαϊκῆς γιορτῆς καὶ ξεφαντώματα, μὲ ἔμφαση στὸ κωμικὸ στοιχείο. Σιγὰ σιγὰ κατέληξαν νὰ ἀπομείνουν λαογραφικὰ κατάλοιπα, μὲ ρομαντικὴ καὶ τεχνητὴ ἀναβίωσιν ἑνὸς ἀόριστου καὶ ὑποθετικοῦ παρελθόντος.

* * *

Ἡ τελετὴ γιὰ τὸν Λίνο γινόταν τὴν ἐποχὴ τοῦ τρύγου, πού δὲν ἀπέχει πολὺ ἀπὸ τὴν ἡμέρα τοῦ Λειδινοῦ τῆς Αἴγινας. Ἕνα ἄλλο κοινὸ στοιχεῖο.

Στὸν τρύγο καὶ τὸν Λίνο ἀναφέρεται μιὰ σκηνὴ πού περιγράφεται στὴν Ἰλιάδα (Σ 561-572). Ἀπεικονίζεται πάνω στὴν ἀσπίδα πού κατὰ παράκληση τῆς Θέτιδος ὁ Ἡφαίστος κατασκεύασε γιὰ τὸν Ἀχιλλέα. Μεταφράζω:

ΟΜΗΡΟΥ, Ἰλιάς Σ 561-572

Ἐν δ' ἐτίθει σταφυλῆσι μέγα βρίθουσαν ἄλωήν
 καλήν χρυσείην· μέλανες δ' ἀνὰ βότρυες ἦσαν,
 ἐστήκει δὲ κάμαξι διαμπερὲς ἀργυρέησιν.
 ἀμφὶ δὲ κυανέην κάπετον, περὶ δ' ἔρκος ἔλασσε
 565 κασσιτέρου· μία δ' οἴη ἀταρπιτὸς ἦεν ἐπ' αὐτήν,
 τῇ νίσοντο φορῆες, ὅτε τρυγόωεν ἄλωήν.
 παρθενικαὶ δὲ καὶ ἡῖθεοι ἀταλὰ φρονέοντες
 πλεκτοῖς ἐν ταλάροισι φέρον μελιηδέα καρπὸν.
 τοῖσιν δ' ἐν μέσσοισι πάϊς φόρμιγγι λιγείῃ
 570 ἱμερόεν κιθάριζε, λίνον δ' ὑπὸ καλὸν ἄειδε
 λεπταλέῃ φωνῇ· τοὶ δὲ ῥήσσοντες ἀμαρτῆ
 μολπῆ τ' ἰυγμῶ τε ποσὶ σκαίροντες ἔποντο.

Κι ἔβαλε μέσα ἔν' ἀμπέλι, σταφύλια κατάμεστο,
ὄμορφο, ὀλόχρυσο. Καὶ μαῦρα ἀνάμεσα ἦσανε τσαμ-
πιά,

καὶ μὲ πάσσαλους παντοῦ στριζόταν ἀστριμένιους.
Καὶ πλάι μιὰ τάφρο σκοτεινὴ καὶ γύρω γύρω ἓνα
τοιχο ἔβαλε

ἀπὸ κασσίτερο. Ἐνα μόνο μονοπάτι σ' αὐτὸ πή-
γαινε,

κι' ἀπὸ 'κεῖνο οἱ κουβαλητάδες φεύγανε, ὅταν τ'
ἀμπέλι τρυγοῦσαν.

Καὶ παρθένες καὶ νιές, στὴν ψυχὴ ἀπαλές,
σὲ πλεχτὰ μέσα τελάρα φέρνανε τὸ γλυκὸ σὰν
μέλι καρπό.

Καὶ σ' αὐτοὺς ἀνάμεσα, ἓνα παιδὶ λύρα ὀξύφωνη
μὲ πόθον ἔκρουε καὶ αὐτὴν γιὰ συνοδεία ἔχοντας τὸν
λίνο

τὸν ὠραῖο μὲ ψιλὴ φωνούλα
τραγουδοῦσε. Καὶ οἱ ἄλλοι, ξεσπάζοντας ὅλοι μαζί,
μὲ τραγούδι καὶ ξεφωνητὰ χοροπηδώντας ἀκο-
λουθοῦσαν.

«Τὸν αἴλινον, τὸν αἴλινον πέες,
ἀλλὰ ἄς νικήσει τὸ καλό»

(«Αἴλινον, αἴλινον εἶπέ, τὸ δ' εὖ νικάτω»)

Μὲ βαρὺ προαίσθημα γιὰ ὅ,τι θ' ἀκολουθήσει λέει καὶ ἐπαναλαμβάνει ὁ χορὸς στὸ πρῶτο χορικό τοῦ Ἄγαμέμνονα τοῦ Αἰσχύλου (στ. 121 καὶ 138). Μὲ τὸν αἴλινο θρηνοῦν τὸ κακό, ἀλλὰ ἐλπίζουν στὸ καλό. Ὅπως καὶ στὸ μοιρολόι τοῦ Λειδινοῦ.

Ὁ Πausanías, ὁ περιηγητὴς τοῦ 2ου μ.Χ. αἰῶνα (Θ' Βοιωτικά 19, 5-8), μᾶς πληροφορεῖ ὅτι κοντὰ στὸ δάσος τῶν Μουσῶν στὸν Ἐλικῶνα ὁ Λίνος ἦταν ἢ ἀπεικονίζετο σὲ ἢ σάν (τὸ νόημα δὲν εἶναι σαφές) μιὰ σπηλιά σκαλισμένη σ' ἓνα μικρὸ βράχο. Ἀναφέρει ἀκόμα ὅτι τὸν ὕμνησε μαζὶ μὲ τὸν Ἄδωνι ἢ Σαπφῶ, ὑπὸ τὸ ὄνομα Οἰτόλινος. Τὸ ὄνομα αὐτὸ τοῦ εἶχε δώσει πρῶτα ὁ Πάμφως, ποὺ εἶχε γράψει γιὰ τοὺς Ἀθηναίους τοὺς «ἀρχαιοτάτους» μύθους. Ἡ λέξις «οἶτος» σημαίνει «μοῖρα ἀναπόφευκτη» καὶ τὸ ὄνομα Οἰτόλινος χρησιμοποίησε ὁ Πάμφως, λέει ὁ Pausanías, ὅταν «τὸ

πένθος γὰ τὸν Λίνο ἦταν στὴν ἀκμὴ του». Τὰ ὅσα τοῦ Λίνου βρίσκονται στὴ Θήβα, «πατρίδα καὶ τοῦ Πίνδαρου», ὄωρικὴ ὅπως καὶ ἡ Αἴγινα. Τὸ πένθος γὰ τὸν Λίνο ἔφτασε κατὰ τὸν Πausanias καὶ στοὺς βαρβάρους. Οἱ Αἰγύπτιοι γι' αὐτόν, ὑπὸ ἄλλο ὄνομα, εἶχαν κάνει καὶ ἓνα τραγούδι (ᾄσμα).

Σύμφωνα μὲ ἄλλη ἐκδοχὴ τὸ ἐπιφώνημα «αἰλινον» δὲν ἀποκλείεται νὰ προέρχεται ἀπὸ τὸ φοινικικὸ «αἰ λανού», πού, φαίνεται, σημαίνει «ἀλλοίμονό μας»⁵.

* * *

Δὲν ἀποκλείεται, ἴσως, ἡ φθινοπωρινὴ τελετὴ γὰ τὸν Λίνο νὰ εἶχε κάποια σχέση μὲ τὰ Λήνια, τὴ διονυσιακὴ ἑορτὴ ποὺ ἐτελεῖτο στὴν Ἀθήνα κατὰ τὸ τέλος Ἰανουαρίου, ἀρχὴς Φεβρουαρίου, τὸν ἀπτικὸ μῆνα Γαμηλιῶνα. Τότε γιορταζόταν ὁ γάμος τοῦ Δία καὶ τῆς Ἥρας. Τὰ ἀθηναϊκὰ ὅμως Λήνια ἐγράφοντο μὲ ἦτα καὶ ἡ λέξη ἐτυμολογικὰ συνή-

5. *The Oxford Classical Dictionary*, ὅ.π.

θως ἀποδίδεται στὶς βακχικὲς μαινάδες ποὺ ἐλέγοντο καὶ «λῆναι». «Ληναίζω» σήμαινε συμμετέχω σὲ βακχικὸ χορό. Ἦταν ἡ ἐποχὴ τῶν Ληναίων, ἀγώνων, τῆς κωμωδίας, τῶν διονυσιακῶν πομπῶν, τῶν ἐξ ἀμάξης σκωμμάτων κ.λπ., μιὰ ἐποχὴ ποὺ ὁ κόσμος μπορούσε νὰ ξεσπάσει⁶.

Τόσον ἡ τελετὴ τοῦ Λίνου ὅσο καὶ τὰ διονυσιακὰ Λήνια εἶναι συμπλέγματα τελετῶν καὶ μύθων γιὰ πένθος καὶ χαρά, θάνατο καὶ ἐλπίδα. Ἡ τελετὴ τῆς ἀνοιξῆς ταιριάζει μὲ τοῦ φθινοπώρου. Ἡ διαφορὰ μεταξὺ τοῦ ἦτα τῆς μιᾶς καὶ τοῦ γιῶτα τῆς ἄλλης γραφῆς δὲν εἶναι βέβαιο ὅτι εἶναι ἀποφασιστικῆς σημασίας.

Στὸν Κρατύλο τοῦ Πλάτωνος (418b8-c3) ὁ Σωκράτης λέει: «Μάθε ὅτι οἱ παλιοὶ οἱ δικοὶ μας χρησιμοποιοῦσαν πολὺ τὸ ἰῶτα καὶ τὸ δέλτα, καὶ μά-

---

6. *The Oxford Classical Dictionary*, ὅ.π., σ. 493, λῆμμα *Lenaea*. Ἐκδοτικὴ Ἀθηνῶν, *Ἱστορία τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους* Γ2 (1972), σσ. 256-257.

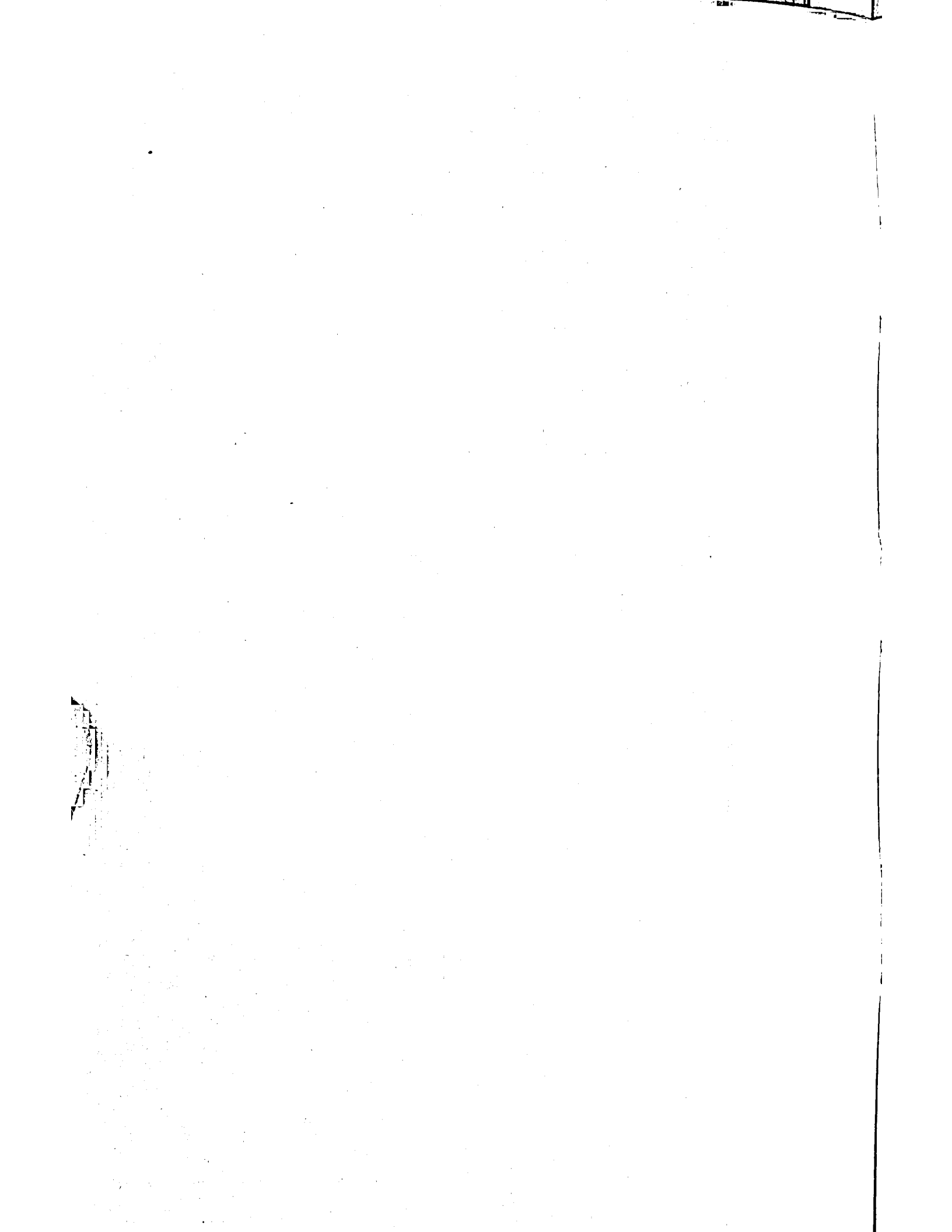
λιστα οἱ γυναῖκες, πού πολὺ περισσότερο διασώ-
 ζουν ἀρχαῖες ἐκφράσεις (“τὴν ἀρχαίαν φωνήν”).
 Καὶ τώρα ἀντὶ τοῦ ἰῶτα ἀλλάζουν καὶ στρέφονται
 πρὸς τὸ ἔψιλον ἰῶτα ἢ τὸ ἦτα καὶ ἀντὶ τοῦ δέλτα
 πρὸς τὸ ζῆτα, γιατί αὐτὰ εἶναι πιὸ ἐντυπωσιακά
 (“ὡς δὴ μεγαλοπρεπέστερα ὄντα”)

Τοὺς ἀγῶνες τῶν Διονυσιακῶν Ληναίων στὴν
 Ἀθήνα λέγεται ὅτι ἐγκαινίαζε ἓνας δαδοῦχος ἀπὸ
 τὴν Ἐλευσίνα⁷.

Διόνυσος καὶ Δήμητρα. Κρασί καὶ σιτάρι. Τρύγος,
 σπορά, βλάστηση. Ὁ Δειλινὸς εἶναι ὁ σπόρος.

---

7. *The Oxford Classical Dictionary*, ὅ.π.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Τὸ παραμῦθι τοῦ Λειδινού

ΠΑΝΑΓ. Ν. ΗΡΕΙΩΤΟΥ

Ὁ Λειδινὸς ἐν Αἰγίνῃ*

Ὅ περὶ τούτου μῦθος ἔχει ὧδε. Τὸ Κολατσό (ἄριστον), τὸ Γέμα (γεῦμα) καὶ τὸ Λειδινό (δειλινὸν γεῦμα) εἶναι τρεῖς ἀδελφοὶ ὁμόκοιλοι, τρίδυμοι. Πρῶτος ἐκ τούτων ἐγεννήθη τὸ Κολατσό, δεύτερος τὸ Γέμα καὶ τρίτος τὸ Λειδινό (ὁ Λειδινός). Ἡ μήτηρ του** τὴν τρίτην ἡμέραν ἀπὸ τῆς γεννήσεώς των κατὰ τὰ εἰωθότα ἔβανε καὶ τοὺς τρεῖς ἴστοις μοίραις καὶ ἤκουσεν αὐτὰς μοιραίνουσας τούτους. Τὸ Κολατσό καὶ τὸ Γέμα ἐμοιράνανε νὰ βοηθῶσι, νὰ συντρέχωσι τοὺς ἀνθρώπους εἰς ὄλην των τὴν ζωὴν, νὰ φροντίζωσι περὶ αὐτῶν καὶ νὰ εἶναι ἀθάνατοι. Ὅταν δὲ ἔστρεψαν τὰ βλέμματά των εἰς τὸν Λειδινόν, ὅστις ἦτο βρέφος καχεκτικόν, ἰσχνόν, εἶπαν· αὐτὸ τὸ ἀποζούζουλο, τὸ νιάνιαρο τί θὰ τὸ κάμωμε, αὐτὸ γλήγορα

---

* Λαογραφία Η' (1925), σσ. 295-296.

** Τὸ ὄνομα τῆς μητρὸς εἶναι ἢ Πεῖνα ἢ Λίμα ἢ Βλούμια (βουλμιά) eligat lector! Ἐρωτήσας τὸν διηγούμενόν μοι τὸν μῦθον γέροντα περὶ τοῦ ὀνόματος τοῦ πατρὸς των ἔλαβον τὴν ἀπάντησιν· ἡ μάνα τους ξέρει! παίζων οὕτω, ἐκάλυψε τὴν ἀγνοίαν του.

θα πεθάνη. Ἡ μεγάλη μοῖρα τότε εἶπε· Τὸ βλέπω κι ἐγὼ πῶς γλήγορα θα πεθάνη, μὰ πού εἶναι χρήσιμο εἰς τοὺς ἀνθρώπους, πού πρέπει νὰ εἶναι συντρεχτικὸ εἰς αὐτοὺς πάνω κάτω ἄν τὰ ἄλλα του τ' ἀδέλφια. — Τότες τί θα γίνη; εἶπον αἱ δύο ἄλλαι μοῖραι. Θα τὸν μοιράνωμεν, εἶπεν ἡ μεγάλη μοῖρα, ἕξ μῆνους νὰ ζῆ κι' ἕξ μῆνους νὰ εἶναι πεθαμένος, γιατί πιὸ πολὺ δὲ χρειάζεταιται. — Μὰ κι' ἂν ἐχρειαζότανε πιὸ πολὺ, αὐτὸ δὲ μπορεῖ, δὲν ἔχει ἀνάκαρα νὰ κάνη τῆ δουλειά του καθὼς πρέπει. Τόσο σώννει· δὲν χρειάζεταιται καὶ πιὸ πολὺ νὰ βοηθῆ καὶ νὰ συντρέχη τοὺς ἀνθρώπους εἰς τῆ ζωῆ τους, εἰς τῆ δουλειά τους. Πρέπει νὰ ἡσυχάζη, νὰ καταλαγιάζη ἕξ μῆνους. Δὲν βλέπετε τὰ χάλια του; Γιὰ τοῦτο ὁ Λειδινὸς ζῆ μονάχα ἕξ μῆνους.

Τὸν πρῶτον χρόνον τοῦ θανάτου τοῦ Λειδινοῦ ἀνεφυ ἔν πολὺ ὠραῖον καὶ εὖοσμον ἄνθος ἐπὶ τοῦ τάφου του, ὃ ὠνόμασαν ἐκ τοῦ ὀνόματός του. Εἶναι τὸ γνωστόν ἄνθος δειλινὸν καὶ αὕτη ἡ περὶ αὐτοῦ δόξα.

Ὁ μῦθος εἶναι ἀπλοῦς καὶ εὐληπτος· εἶναι καλοφτειασμένος. Ὁ Λειδινὸς καὶ τὰ τοῦ Λειδινοῦ δὲν δύνανται κατ' ἀναλογίαν νὰ παραβληθῶσι πρὸς τὸν Ἄδωνιν καὶ τὰ Ἄδωνια;

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΕΙΚΟΝΩΝ

Εικόνα έξωφύλλου: Ἡρακλῆς, ἀπὸ τὸ ἀνατολικὸ ἀέτωμα τοῦ Ναοῦ τῆς Ἀφαιίας, 485/480 π.Χ.

Εικόνα ὀπισθοφύλλου: Ὁ Ναὸς τῆς Ἀφαιίας (φωτ. Σταμάτη Λαγάνη).

1. Ἐπιτύμβια στήλη στὸ Ἀρχαιολογικὸ Μουσεῖο τῆς Αἴγινας.
2. Πολεμιστὴς, ἀπὸ τὸ ἀνατολικὸ ἀέτωμα τοῦ Ναοῦ τῆς Ἀφαιίας, 485/480 π.Χ.
3. Εἰδώλιο τῆς Ὑστερης Νεολιθικῆς Ἐποχῆς ἀπὸ τὶς Ἄλωνες.
4. Χαλκογραφία (1829) ἀπὸ τὴν Expédition de Morée τοῦ Abel Blouet.
5. Ἀφροδίτη - Ἀστάρτη. Πῆλινο ἀνάγλυφο τῆς Πρώιμης Ἀρχαϊκῆς Ἐποχῆς (μέσα τοῦ 7ου αἰ. π.Χ.).
6. Κορμὸς κόρης ἀπὸ τὸ ἀκρωτήριο τοῦ δυτικῆς ἀετώματος τοῦ Ναοῦ τῆς Ἀφαιίας. Γύρω στὸ 500 π.Χ.
7. Σφίγγα, Μουσεῖο Αἴγινας. Ἔργο Ὀνάτα; Γύρω στὸ 470 π.Χ.
8. Πληγωμένη Ἀμαζόνα ἀπὸ τὸ ἀέτωμα τοῦ νεότερου ἀρχαϊκοῦ ναοῦ τοῦ Ἀπόλλωνα στὴν Κολῶνα. 520-510 π.Χ.
9. Κοῦρος ἀπὸ τὸ ἱερό τῆς Ἀφαιίας. Γύρω στὸ 560 π.Χ.
10. Ἡρακλῆς ἀπὸ τὸ ἀνατολικὸ ἀέτωμα τῆς Ἀφαιίας. Μόναχο, Γλυπτοθήκη.
11. Ἀγαλμάτιο κόρης ἀπὸ τὸ Ἱερό τῆς Ἀφαιίας. Γύρω στὸ 550 π.Χ.
12. Κεφαλὴ Ἀθηνᾶς ἀπὸ τὸ ἀνατολικὸ ἀέτωμα τῆς Ἀφαιίας. Μόναχο, Γλυπτοθήκη.
13. Τὰ ἀετώματα τοῦ Ναοῦ τῆς Ἀφαιίας στὴ Γλυπτοθήκη τοῦ Μονάχου. Ἀριστερά: δυτικὸ ἀέτωμα. Δεξιά: ἀνατολικὸ ἀέτωμα.
14. Πῆλινη προτομὴ γυναικείας θεότητας (τέλος 5ου αἰ. π.Χ.).

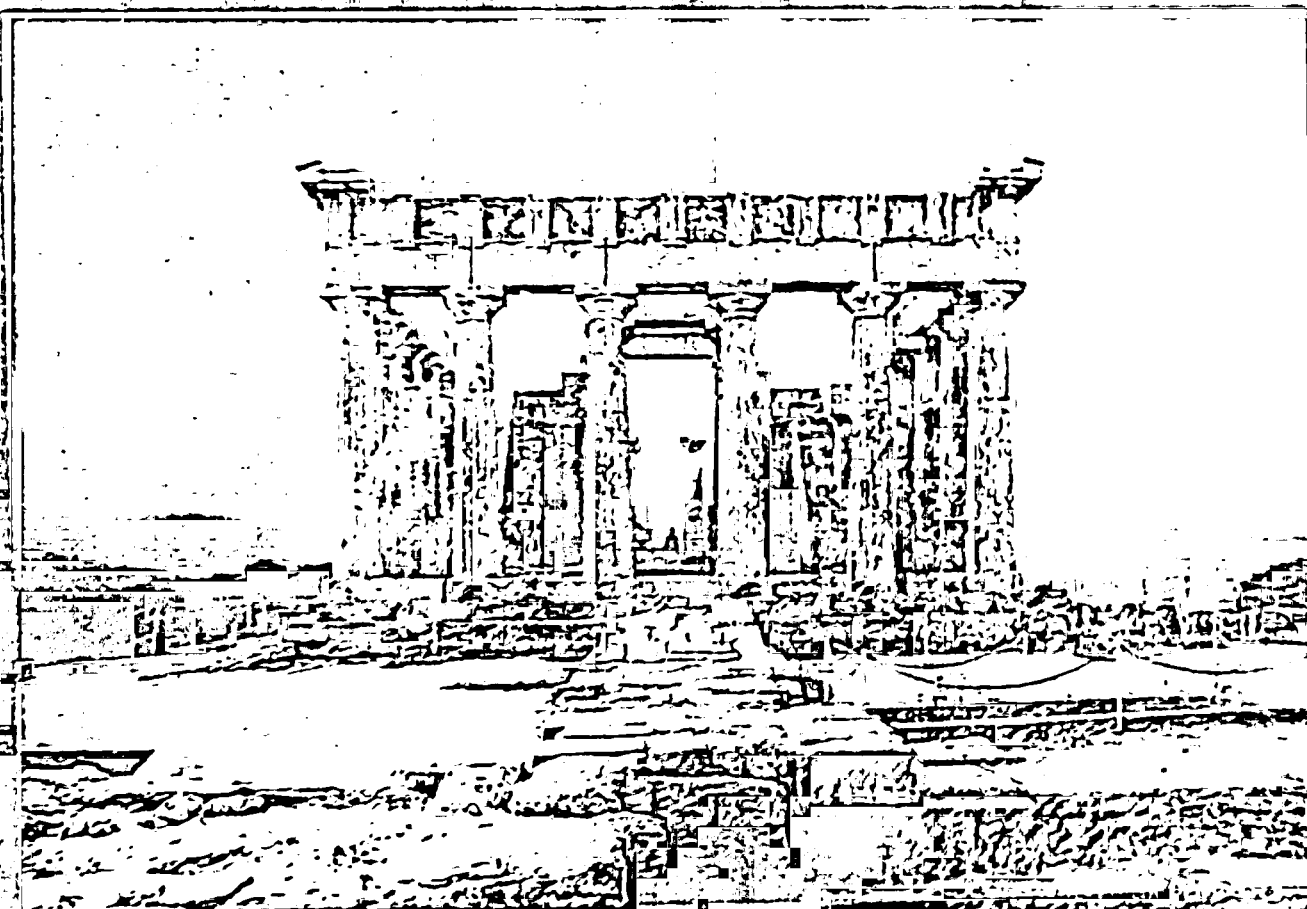
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ ΘΑΝΑΣΗ ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΥ	9
ΠΙΝΔΑΡΟΣ. ΕΞΙ ΑΙΓΙΝΗΤΙΚΕΣ ΩΔΕΣ	19
Παιάν ς'. Δελφοῖς εἰς Πυθῶ	20
Παιάνας ς'. Γιὰ τοὺς κατοίκους τῶν Δελφῶν στὴν Πυθῶ, τὸ ἱερὸ τοῦ Ἀπόλλωνα	21
Ἰσθμιονίκαί. Αἰγινήτη	24
Ἰσθμιόνικος, σὲ ἓνα Αἰγινήτη	25
Ὀλυμπιονίκαί VIII. Ἀλκιμέδοντι Αἰγινήτη παιδὶ παλαιστῆ	26
Ὀλυμπιόνικος Η'. Στὸν Ἀλκιμέδοντα τὸν Αἰγινήτη, παλαιστὴ κατηγορίας παίδων	27
Πυθιονίκαί VIII. Ἀριστομένει Αἰγινήτη παλαιστῆ	44
Πυθιόνικος Η'. Στὸν Ἀριστομένη, τὸν Αἰγινήτη παλαιστὴ	45

Νεμεονίκαι VI. Ἀλκιμίδῃ Αἰγινήτῃ παιδὶ παλαιστῇ	64
Νεμεόνικος Ϛ'. Στὸν Ἀλκιμίδῃ τὸν Αἰγινήτῃ, παλαιστῇ κατηγορίας παίδων	65
Νεμεονίκαι VII. Σωγένει Αἰγινήτῃ παιδὶ πεντάθλῳ	78
Νεμεόνικος Ζ'. Στὸν Σωγένῃ τὸν Αἰγινήτῃ, νικητῇ στὸ πένταθλο τῶν παίδων	79
 ΕΝΑΣ ΠΙΝΔΑΡΙΚΟΣ ΘΡΗΝΟΣ. ΛΙΝΟΣ, ΑΙΛΙΝΟΣ, ΛΕΙΔΙΝΟΣ	103
 ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ. ΤΟ ΠΑΡΑΜΥΘΙ ΤΟΥ ΛΕΙΔΙΝΟΥ	123

ΤΟ ΠΑΡΟΝ ΒΙΒΛΙΟ ΠΙΝΔΑΡΟΣ ΚΑΙ
ΛΙΓΙΝΑ ΤΟΥ ΔΗΜΗΤΡΗ ΚΟΠΑΝΙΤΣΑ
ΕΤΟΙΜΑΣΤΗΚΕ ΣΤΗ ΜΕΜΙΓΡΑΦ ΜΕ
ΓΕΝΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΤΟΥ ΑΧΙΛΛΕΩΣ
Γ. ΧΑΛΔΑΙΑΚΗ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ
ΦΡΟΝΤΙΔΑ ΤΗΣ ΞΑΝΘΙΠΠΗΣ ΜΙΧΑ
ΜΠΑΝΙΑ ΚΑΙ ΤΥΠΩΘΗΚΕ ΣΕ 1000
ΑΝΤΙΤΥΠΑ ΤΟΝ ΜΑΪΟ ΤΟΥ 2004 ΓΙΑ
ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟ ΤΩΝ ΕΚΔΟΣΕΩΝ ΤΗΣ
ΑΣΤΙΚΗΣ ΜΗ ΚΕΡΔΟΣΚΟΠΙΚΗΣ
ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ Η ΛΙΓΙΝΑΙΑ

ISBN 9160-38197-0-9